

BARCELONA

Núm. 15 gener 2001
250 ptes.

EDUCACIÓ

BARCELONA EDUCACIÓ

Tercera època

CONSELL EDITORIAL

Marina Subirats

Regidora presidenta de la Comissió d'Educació i Cultura de l'Ajuntament

Manel Blasco

Gerent de l'Institut d'Educació

Teresa Eulàlia Calzada

Directora de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Daniel Resines

Director de Formació Professional i Transició al Món del Treball

Ignasi García de la Barrera

Director de Centres Educatius Municipals

Manel Vila

Director de Serveis Educatius

Josep M. Rius

Director de Recursos i Serveis Generals

Casimir Macià

Director adjunt de Recursos Humans i Infraestructura

Carme Turró

Secretària del Consell Escolar Municipal

Pilar Figueras

Secretària de la Comissió interdepartamental Barcelona Ciutat Educadora

DIRECCIÓ

Eva Martínez-Picó

CONSELL DE REDACCIÓ

Lídia Marsol

Departament d'Organització i Sistemes d'Informació

Isabel Boix

Direcció de Planificació Educativa i Coordinació Territorial

Daniel Resines

Direcció de Formació Professional i Transició al Món del Treball

Ignasi García de la Barrera

Direcció de Centres Educatius Municipals

Esteve Barandica

Direcció de Serveis Educatius

Dolors Casanovas

Projecte d'Innovació i Qualitat de la Pràctica Educativa

Roser Vila

Projecte Educatiu de Ciutat

M. Josep Udina

Comissió Interdepartamental Barcelona Ciutat Educadora

Josep Rovira

Consell Escolar Municipal

Coordinació: Marta Passola

Redacció: Patrici Hernández

Disseny gràfic: Villuendas+Gómez disseny

Secretaria i administració: Programa de Publicacions de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

Plaça d'Espanya, 5. 08014 Barcelona

Tel: 934023534; fax: 934023601

e-mail: imebatencio@mail.bcn.es

Il·lustració: Carme Solà

Fotografia portada: P. Vivas/ J. Puente

Impressió: Impremta Municipal

ISSN: 1135-2655

Dipòsit legal: B-10674-97

© Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Sumari 4 notícies

- EDUCACIÓ I MITJANS DE COMUNICACIÓ
- BARCELONA MÉS VERDA VI AUDIÈNCIA PÚBLICA
- L'ESCOLA MASSANA: PREMI NACIONAL DE DISSENY 2000
- L'IESM NARCÍS MONTURIOL, PREMI CIRIT 2000
- CAP A L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE CAN PONSIC
- ELS PROJECTES DELS CENTRES AL MUSEU DE LA MÚSICA

6 som xarxa

L'EDUCACIÓ CONJUNTA ENTRE INFANTS SORDS I OÏDORS A L'ESCOLA TRES PINS

8 apunts

LA MILLORA DEL CENTRE EL SENTIT DE L'AVUACIÓ Un model per a l'autoconeixement dels centres educatius

10 opinem

INTERNET I EDUCACIÓ L'ESCOLA DEL NOU MIL·LENI JA HA NASCUT

12 a fons

DE JOMTIEN A DAKAR, DEU ANYS D'EDUCACIÓ PER A TOT HOM?

Quines estratègies es necessiten de cara als propers anys? A Dakar, deu anys després, s'han perfilat algunes respostes.

Eva Martínez i Picó

17 associacions

EL FUTUR DE L'ENSENYAMENT DE LA RELIGIÓ

Per una cultura religiosa respectuosa amb el pluralisme

18 personatges

AGNÈS MOYA

EDUCADORA DE L'EBM PUIGMAL

20 projecte educatiu de ciutat

- EL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT EN MARXA
- RECURSOS PER A L'EDUCACIÓ EN VALORS: PENSAR I ACTUAR

22 BCN a l'escola

PER CONÈIXER LA CIUTAT UTILITZEM EL TRANSPORT PÚBLIC

23 recursos

TRADICIÓ DE TREBALL DE COOPERACIÓ EN ELS CENTRES DOCENTS El cas de la coordinació de primària i secundària a Horta-Guinardó

24 ciutat

LES COMISSIONS SOCIALS A NOU BARRIS ELS SERVEIS AL SERVEI DELS INFANTS

26 una mica de tot

- CINEMA
- CONVOCATÒRIES
- HEM LLEGIT
- BÚSTIA

«Fer valer el dret humà a l'educació primària gratuïta és molt més que dir que seria positiu que tothom tingués una educació elemental, o fins i tot que totes les persones haurien de tenir una educació. En fer valer aquest dret es reivindica que tothom té dret a l'educació elemental gratuïta i que, si algunes persones no hi poden accedir, el sistema social té una certa culpabilitat.»

Amartya Kumar Sen
Premi Nobel d'Economia 1998

Editorial INVERTIR... EN CAPITAL HUMÀ

El mes de desembre, el Parlament de Catalunya va aprovar els pressupostos de la Generalitat per al 2001, que va valorar positivament la política del dèficit zero, un creixement global del 7,3% i el perfil social del seu contingut. Tanmateix, qui ha realitzat una anàlisi més profunda de les seves implicacions –com és el cas d'alguns grups al si del Parlament, entre d'altres– extreu algunes conclusions menys optimistes en el cas de l'ensenyament perquè, tot i ser tradicionalment un dels puntals de la política autonòmica catalana, un any més s'endú la part més minsa i esbiaixada de la despesa i la inversió públiques.

Si el pressupost global creix un 7,3%, l'apartat d'educació ho fa només un relatiu 5,9%, deixant la previsió de la despesa en límits absolutament insuficients per dur a terme millores en l'escola pública que repercuteixin en la qualitat –suport al professorat, necessitats educatives especials, implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació, coeducació, llengües estrangeres...–, aquest tret diferencial que sentim tan sovint i que no ens acaba d'arribar mai en forma de compromisos tangibles. Potser esperàvem que vint anys de gestió serviren al Govern per situar l'educació catalana com a model capdavanter de política autonòmica a tot l'Estat. Per aquest motiu ara ens resulta desolador sentir que som una de les comunitats autònomes amb un nivell de despesa inferior a la mitjana (unes 441.000 ptes. per càpita enfront de les 470.000 ptes. de mitjana a la resta de l'Estat), fet que deixa el nostre país no només per sota del nivell d'altres comunitats amb concert econòmic, sinó fins i tot per sota d'aquelles que han estat territori MEC durant els darrers anys.

Davant d'aquesta situació, també ha despertat recel el fet que dins el petit creixement del pressupost la part més gran estarà destinada a concertar escola privada. Probablement, aquest és el mecanisme per implantar una política que, a poc a poc, va dibuixant la retirada de l'escola pública i la cobertura cada cop més àmplia de la concertada, amb el risc de pervertir l'objectiu primer d'aquest instrument d'ampliació de l'oferta en situacions de necessitat i convertir-lo en la substitució d'una xarxa per l'altra, amb les evidents conseqüències per a aquelles famílies que no poden accedir a una oferta que, en definitiva, no és gratuïta, i augmentar, en una paraula, el risc de creixement de les desigualtats en relació amb les possibilitats educatives. En aquest procés de retirada, a finals d'aquest curs podrem veure com tanquen centres educatius públics en zones que quedaran ja únicament cobertes per oferta de privada concertada. Tot plegat fa esperar que en pocs anys l'oferta pública serà l'única que donarà servei a aquelles famílies que, per motius econòmics, no tindran cap altra possibilitat d'accedir a l'educació. Mentrestant, seguirem parlant de com evitar que determinats centres públics es converteixin en guetos en un moment de canvi social que demana una atenció especial a l'arribada de persones des d'altres països.

Davant la realitat d'un pressupost insuficient des de tots els punts de vista, no podem deixar de fer-nos ressò de la preocupació que ens arriba de diversos sectors per les conseqüències que aquesta política comportarà. Un pressupost que no creix, i que si s'incrementa és a favor dels concerts amb la xarxa privada en lloc de ser a favor de la pública, pot acabar duent al trencament del sistema bàsic d'igualtat d'oportunitats. En el cas de Barcelona, en què partim d'una situació de desequilibri d'inici que cal treballar amb profunditat, aquest tipus de decisions poden deixar a bona part de la ciutadania en una posició vulnerable.

A la nostra ciutat, i a tot el país, per sort, hi ha molta gent i moltes organitzacions de diferent naturalesa implicades a diversos nivells en l'educació. Aquesta és una riquesa que coneixem, en la qual ens reconeixem i de la qual sentim orgull. És també una força cabdal de la societat catalana i barcelonina que reclama els recursos necessaris per a l'educació que ens cal i que es sent profundament decebuda cada vegada que queda palesa la insuficiència d'aquests recursos i les opcions polítiques de fons que els pressupostos aprovats al Parlament per a l'any 2001 posen de manifest. Potser aquest any que acabem d'iniciar torna a ser l'oportunitat per posar sobre la taula un pacte ciutadà que ens encamini a treballar conjuntament en una mateixa direcció, valorant les necessitats existents i les estratègies possibles que ens permetran d'aprofundir la cohesió social i la igualtat d'oportunitats que són –han de ser– part essencial de l'educació pública.

notícies

JORNADES SOBRE LA TELEVISIÓ EDUCATIVA I LA COMUNICACIÓ

La setmana del 13 al 18 de novembre, Barcelona va acollir la quarta edició del Festival Internacional de Televisió de Barcelona i del Fòrum Mundial de la Televisió Infantil, organitzats pel Comissionat de les Arts Audiovisuals de Barcelona.

Les sessions del Festival i del Fòrum van tenir lloc al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, i l'acte de cloenda, a l'auditori de La Pedrera. El Festival va presentar diferents produccions televisives d'arreu en quatre apartats, entre els quals n'hi havia un d'específic per a produccions de diferents centres educatius de Catalunya.

El Fòrum, per la seva part, va dedicar les seves sessions al tema *Els continguts de la televisió i les noves tecnologies*, amb tres taules rodones que proposaven les qüestions sobre com formar, com educar i com entretenir, i una jornada intensiva sobre la televisió educativa i la comunicació. Els treballs i conclusions es recolliran en una publicació que podeu demanar a l'organització.

observatori@oeti.org i www.oeti.org

EDUCACIÓ I MITJANS DE COMUNICACIÓ

JORNADES SOBRE COMUNICACIÓ I EDUCACIÓ

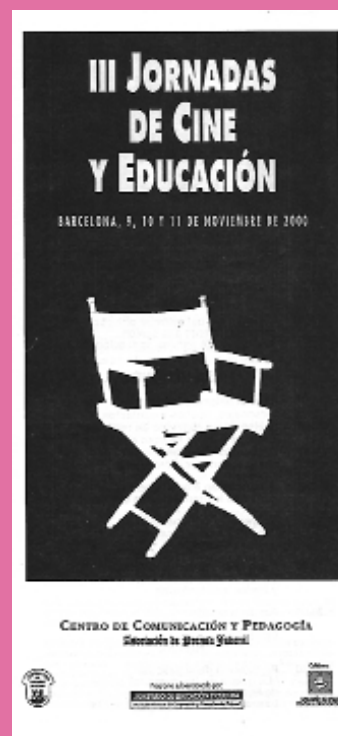
Mitjans. Xarxa d'Educadors i Comunicadors, mitjans@pangea.org, va organitzar entre el 22 i el 25 de novembre, a Barcelona, les III Jornades sobre Comunicació i Educació, centrades enguany al voltant del tema de l'educació i la televisió local. Les jornades es van desenvolupar entre un bloc més teòric centrat en la presentació de diverses comunicacions, i una mostra d'experiències sobre educació i televisió que presentava projectes de diferents indrets de Catalunya. També podeu trobar més informació a www.pangea.org/mitjans.

JORNADES DE CINEMA I EDUCACIÓ. CONGRÉS PREMSA/ESCOLA

El Centre de Comunicació i Pedagogia de l'Associació de Premsa Juvenil, va organitzar entre el 9 i l'11 de novembre a Barcelona el XIV Congrés Nacional sobre Premsa i Educació i les III Jornades de Cinema i Educació. Tots dos esdeveniments, adreçats tant a professorat com a estudiants i persones interessades en el tema de la relació entre l'educació i el cinema i la premsa com a recurs pedagògic, van presentar experiències pràctiques en aquest terreny, així com espais de debat i formació.

Podeu sol·licitar més informació a l'organització.

alglobal@sauce.pntic.mec.es

BARCELONA MÉS VERDA: VI AUDIÈNCIA PÚBLICA

El 12 de desembre va tenir lloc al Parc de l'Estació del Nord la jornada de presentació als nois i noies participants a la VI Audiència Pública, que enguany porta com a títol «Barcelona més verda. Com volem que sigui un jardí del nostre districte?» L'objectiu de la jornada era donar a conèixer l'activitat de manera lúdica als i a les joves participants. Hi van assistir més d'un miler de nens i nenes de 26 escoles de la ciutat i més d'un centenar d'infants de diferents entitats de lleure infantil. La VI Audiència Pública tindrà lloc el proper mes de maig. Us n'informarem.

imebatencio@mail.bcn.es

L'ESCOLA MASSANA: PREMI NACIONAL DE DISSENY 2000

Amb motiu del desè aniversari de la concessió dels Premis Nacionals de Disseny, convocats pel Ministeri de Ciència i Tecnologia i la Fundació Barcelona Centre de Disseny (BCD),

el jurat dels premis ha atorgat una distinció honorífica a l'Escola Massana juntament amb les escoles Eina i Elisava, en reconeixença dels seus mèrits didàctics i per haver esdevingut punt de trobada acadèmic i humà de diferents generacions de persones creatives.

Els premis seran atorgats a finals del mes de gener, a Madrid, en un acte que comptarà amb la presència del rei Joan Carles, patró d'honor de la Fundació BCD.

Podeu conèixer de més a prop la filosofia de l'escola Massana, consultant l'article que vam publicar al número 12 de BARCELONA EDUCACIÓ.

a8038533@centres.xtec.es

L'IESM NARCÍS MONTURIOL, PREMI CIRIT 2000

Un treball sobre *Diversitat de pigments fotosintètics de diferents tàxons i espècies vegetals*, presentat per una alumna de 2on de Batxillerat de l'IESM Narcís Monturiol, ha rebut un premi CIRIT 2000 de foment de l'esperit científic del jovent. El premi va ser lliurat el passat 16 de desembre al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat.

www.bcn.es/narcismonturiol

ELS PROJECTES DELS CENTRES AL MUSEU DE LA MÚSICA

El Museu de la Música de Barcelona va acollir, el 29 de novembre passat, una exposició anomenada Taller de Guitarra Elèctrica. Es tracta d'un projecte que ha estat realitzat per l'alumnat del segon cicle d'educació secundària de l'IESM Juan Manuel Zafra. Aquesta exposició recull les guitarres elèctriques construïdes pels mateixos alumnes en un taller de tecnologia. L'experiència recull tant els trets pedagògics del disseny i la construcció com la creativitat i la tecnologia. Les guitarres sonen. Ho hem pogut comprovar en els concerts que ha ofert el grup de música moderna de l'Institut.

www.bcn.es/zafra

CAP A L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA DE CAN PONSIC

El proper curs 2001-2002 Barcelona comptarà amb una nova escola municipal de música al districte de Sarrià-Sant Gervasi. Ja s'ha iniciat el procés per fer-la realitat, seguint allò que proposa el Pla d'Actuació Municipal en el sentit d'impulsar i completar la xarxa d'escoles de música, per tal que cada districte de la ciutat en disposi d'una. L'escola municipal de música de Can Ponsic tindrà un model de gestió indirecta, per al qual s'ha obert un procés de concurs públic. Ampliarem informació quan s'acosti la seva posada en marxa.

L'EDUCACIÓ CONJUNTA ENTRE INFANTS

L'Escola Municipal Tres Pins neix el curs 1984-1985 amb l'aplicació de les polítiques d'integració dels alumnes amb discapacitat sensorial. La normalització de l'ensenyament de l'alumnat sord coincideix amb el procés de transformació de l'anomenat Centre Municipal Fonoaudiològic, actual CREDAC, que era un centre educatiu específic per a nens i nenes sords.

L'Ajuntament de Barcelona té una llarga experiència en l'educació dels infants sords i, concretament enguany, el CREDAC celebra el 200 aniversari de la constitució de la primera aula per a infants sords a la ciutat.

L'escola està ubicada a la muntanya de Montjuïc, just davant de la Fundació Miró, en el districte de Sants – Montjuïc de Barcelona.

L'alumnat en aquest curs està format per 194 oïdors i trenta sords, en total 224 alumnes. Els oïdors provenen principalment del barri del Poble Sec, la Font de la Guatlila i l'Eixample. Els nens i nenes sords vénen de tota la ciutat de Barcelona i de les poblacions de les comarques de l'entorn: Maresme, Baix Llobregat i Vallès Occidental.

L'equip docent està format per mestres i logopedes que depenen de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona i del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

UNA ESCOLA SINGULAR: EDUCACIÓ CONJUNTA I EDUCACIÓ BILINGÜE

Tres Pins és un centre d'educació infantil i primària que com molts centres públics de la ciutat, s'esforça a construir una escola que respongui a les necessitats educatives dels infants de tres a dotze anys. Les tres fites principals, comunes a d'altres centres, que orienten l'actuació de l'escola són: **qualitat, participació i autonomia.**

Recerca de la qualitat. L'escola es preocupa de la formació acadèmica dedicant atenció especial a l'aprenentatge de les competències bàsiques de l'ensenyament primari.

Participació de la comunitat escolar. La participació dels mestres, logopedes, famílies, alumnat, monitors i personal de serveis és un principi bàsic de la pràctica d'ensenyament i de gestió de l'escola.

Autonomia de gestió. L'escola no ha de ser solament, tot i la seva importància, les cinc hores de

«Des dels tres anys els nens i les nenes sords aprenen la llengua de signes, que no és un llenguatge mímic, sinó una llengua completa i estructurada»

classe del professorat durant els 176 dies lectius del curs. L'autonomia per gestionar l'escola ens permet fer una oferta global de serveis.

La singularitat del projecte de Tres Pins es troba en el fet que és un centre preferent d'educació de nenes i nens sords en règim d'integració. Aquesta singularitat impregna i implica tot l'alumnat de les classes, l'equip docent, els monitors, el personal de serveis i les famílies d'oïdors i de sords.

Educació conjunta d'infants sords amb oïdors. La utilització del concepte «educació conjunta», en comptes del d'«integració», respon a plantejaments de reconeixement de les persones sordes com a membres d'un col·lectiu amb identitat i cultura pròpies.

L'escola acull nenes i nens sords de Barcelona i de poblacions de les comarques de l'entorn. Actualment en tenim trenta i s'organitzen en agrupaments bilingües. La situació tipus d'una

SORDS I OÏDORS A L'ESCOLA TRES PINS

«Cal promoure en la societat la imatge de les persones sordes, remarcant-ne les capacitats i entenent-les com a diferents i no com a limitades»

classe és la formada per 22 nenes i nens oïdors i quatre sords que comparteixen sessions de treball en les diverses àrees curriculars a l'aula gran. A més, els agrupaments tenen altres àrees específiques de treball que desenvolupen en petits grups. L'agrupament és tutoritzat per la logopeda especialista en llengua de signes en col·laboració amb el mestre d'aula.

El professorat es veu abocat a la necessitat constant de plantejar de manera significativa i compartida la pràctica escolar per poder respondre a les necessitats dels nens i nenes sords i dels oïdors.

L'educació conjunta, tant en l'àmbit de l'aula com en el de l'escola, ajuda a desenvolupar els hàbits de convivència en la diversitat, de cooperació entre infants sords i oïdors. També és un factor de normalització, ja que l'existència d'un cert referent normalitzador en el camp del currículum, que orienta els objectius i els continguts d'apre-

ntentatge, marca la tendència a aproximar tant com es pot el currículum de l'alumnat sord al projecte curricular de centre. Alhora, per a les famílies, sobretot dels nens i nenes oïdors, la convivència és també un repte enriquidor que promou, en elles i els seus fills i filles, actituds de respecte, comunicació i solidaritat.

Educació bilingüe: llengua de signes i llengua verbal. Entenem que la sordesa comporta una manera diferent d'enfrontar-se al món. No només perquè implica un grau més o menys alt de disfuncionament de la capacitat auditiva (amb les innegables dificultats d'adaptació a un entorn oïdor, pensat per a les persones oïdores), sinó també perquè l'aprenentatge de l'entorn per la via visual genera la necessitat d'un llenguatge que es produeixi en el canal visual. Aquest llenguatge és la llengua de signes.

Des dels tres anys els nens i les nenes sords aprenen la llengua de signes, que no és un

llenguatge mímic, sinó una llengua completa i estructurada, per poder comunicar-se, comprendre l'entorn social, aprendre i estructurar el pensament. La llengua de signes es converteix des dels primers moments en un instrument fonamental per al desenvolupament cognitiu, lingüístic i social dels infants sords. Però no solament aprenen la llengua de signes, sinó que en les aules i en l'escola aprenen un altre codi lingüístic: la llengua verbal, en les vessants escrita i oral.

ALGUNES REFLEXIONS FINALS

Després de sis cursos, l'experiència d'educació conjunta i bilingüe ha estat positiva, tot i que continua havent-hi algunes mancances i dificultats, tant en l'àmbit escolar com en el social:

- L'Institut d'Educació ha fet un esforç en reconèixer la singularitat del nostre Projecte, però encara no hem aconseguit el reconeixement administratiu del Departament d'Ensenyament. La via oberta pel Departament, de Pla Estratègic per promoure projectes singulars, no ha servit per incloure-hi el nostre.

- Cal avançar l'edat d'incorporació a l'educació bilingüe: si l'adquisició del llenguatge de signes es retarda, es retarden la maduració personal i el procés d'aprenentatge, cosa que dificulta la possibilitat de compartir objectius curriculars amb l'alumnat oïdor.

- Tot i haver augmentat la presència a l'escola de persones adultes signants, caldria regularitzar la participació en la tasca educativa de persones adultes sordes que actuïn de referents lingüístics i d'identitat.

- Cal avançar en l'eliminació de les barreres de comunicació i fer més present la llengua de signes als mitjans de comunicació, normalitzant-la al màxim.

- Es fa necessari millorar la informació i l'orientació a les famílies dels nens i nenes sords, de cara a l'elecció de modalitat d'escolarització i a la utilització dels serveis educatius adients i, sobretot, per tal de reduir el peregrinatge.

- Cal promoure en la societat la imatge positiva de les persones sordes, remarcant-ne les capacitats i entenent-les com a diferents i no com a limitades. Per això, s'ha de potenciar el treball cooperatiu entre les associacions de famílies d'infants sords i les de persones adultes sordes (APANSCE, FESOCA, etc.). ■

José González de Ibarra i Ester Molins

Director i coordinadora de Bilingüisme del CEIPM Tres Pins

a8041970@centres.xtec.es

LA MILLORA DEL CENTRE: EL SENTIT DE L'AVALUACIÓ

UN MODEL PER A L'AUTOCONEIXEMENT DELS CENTRES EDUCATIUS

Poques persones posen en dubte en aquests moments que l'avaluació és un poderós instrument per a proporcionar informació sobre el funcionament de les empreses i institucions, i per a millorar-ne la qualitat, tant en el camp de la producció de béns com en el dels serveis. En efecte, en els darrers anys han estat moltes i diverses les empreses que han optat per l'homologació dels seus processos i productes d'acord amb determinats estàndards com a garantia de qualitat per al client; també en el camp dels serveis a les persones (salut, serveis socials i educació fonamentalment) són nombroses les iniciatives desplegades amb aquesta finalitat.

Les Administracions educatives, a partir de la LOGSE i de la LOPEGC, han desenvolupat diverses accions encaminades a promoure l'avaluació en els centres docents, cosa que ha permès constatar, juntament amb clars avantatges, les dificultats i els dubtes que el professorat i les direccions dels centres han d'afrontar. I no només en l'ensenyament primari i secundari, sinó també en l'ensenyament superior; com se sap, totes les universitats públiques —i les privades que ho desitgin— han de sotmetre a un procés d'avaluació les titulacions que imparteixen d'acord amb les orientacions i protocols del Consejo de Universidades i, a casa nostra, de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya.

Tanmateix, hom ha de reconèixer que en el nostre país, i en concret en l'àmbit educatiu, gairebé no hi ha tradició en això; més encara, les iniciatives desplegades sovint han fet emergir entre el professorat algunes reserves i certs temors. Segur que les causes són diverses i complexes, i que en cap cas no es poden menystenir o banalitzar, encara que no és el motiu d'aquest escrit analitzar-les en profunditat. En tot cas, sembla clar que no s'han donat les condicions perquè les iniciatives d'avaluació siguin percebudes com un procés que fonamentalment persegueix la millora de l'atenció de l'alumnat, la millora de l'oferta educativa i, també, el progrés del professorat com a base d'una major satisfacció personal en el desenvolupament de la docència.

En aquest sentit, sembla particularment d'interès trobar iniciatives de suport als processos d'avaluació que segueixen els centres, com ara la desenvolupada per l'Institut de Evaluación y Asesoramiento Educativo (IDEA) que es du a terme de manera experimental en un grup de centres de secundària de Catalunya, entre els quals es troben els que depenen de l'Ajuntament de Barcelona, mercès a l'acord entre aquest institut i la Fundació Blanquerna. L'objectiu d'aquest escrit és donar a conèixer, d'una manera certament resumida, els trets característics d'aquest nou model.

FUNCIÓ I TIPUS DE L'AVALUACIÓ

L'objectiu principal del model d'avaluació que es proposa és dotar els centres de secundària —els equips directius i el professorat— d'una informació rellevant i contextualitzada respecte de la seva realitat en relació amb un conjunt de dimensions que tot seguit s'expliciten. En síntesi, però, les fortaleeses més importants del model probablement tenen a veure, en primer lloc, amb el fet que els resultats no es limiten al rendiment de l'alumnat en cadascuna de les àrees curriculars, sinó que aquest model incorpora altres dimensions —tant referides al mateix alumnat com al professorat i a les famílies— a les quals la recerca atribueix una forta incidència en el procés d'ensenyament i aprenentatge.

En segon lloc, no es tracta de dades puntuals relatives a un moment concret de la vida acadè-

mica, sinó que el model permet el seguiment de cadascun dels nois i noies i dels diferents grups al llarg de tota l'ESO, i possibilita, així mateix, totes les comparacions «inter» i «intra» grup que es desitgin. En tercer lloc, les dades s'ofereixen segons el context social i cultural de cada centre; també la recerca és clara a l'hora de considerar la influència de l'entorn en el rendiment de l'alumnat.

«L'avaluació no té cap funció de control ni de supervisió. El seu objectiu és ajudar els centres a conèixer el seu funcionament amb el màxim rigor possible»

D'aquesta manera els equips directius dels centres podran analitzar la situació amb més facilitat, detectar els problemes i promoure els canvis que estimin pertinents. L'avaluació, en conseqüència, incorpora una dimensió formativa i, com que es realitza al llarg de diversos anys, permet comprovar el valor afegit dels centres, així com també valorar la incidència dels canvis que puguin realitzar-se.

NIVELLS I DIMENSIONS DEL MODEL D'AVALUACIÓ

Passem ara a precisar amb més detall el que s'acaba d'apuntar respecte dels nivells i dimensions que estableix el model. D'entrada es considera necessari controlar el context sociocul-

tural dels centres així com els coneixements inicials dels alumnes en cadascuna de les variables que han de ser objecte d'estudi, cosa que es du a terme a través dels qüestionaris corresponents. D'aquesta manera serà possible establir curs a curs el valor afegit de cada centre respecte de si mateix i situar-lo en relació amb aquells altres que estiguin en el seu mateix context social. Així mateix, s'estableix el nivell inicial dels i les alumnes en incorporar-se a l'etapa d'educació secundària, en el marc d'una metodologia longitudinal que permet, posteriorment, comprovar els progressos de l'alumnat al llarg de tota l'etapa.

Complementàriament es considera la importància d'analitzar la incidència que els processos de centre i d'aula tenen sobre el funcionament del mateix centre i sobre els resultats que obté l'alumnat. Pel que fa als processos del centre, les investigacions recents posen de manifest la influència en el progrés dels alumnes d'aspectes com el grau amb què la comunitat educativa assumeix i comparteix el projecte del centre; el clima, les condicions de treball i l'organització; el lideratge de l'equip directiu; el treball en els departaments didàctics; la coherència i consistència dels ensenyaments del professorat.

Pel que fa als processos d'aula, les dimensions més rellevants es refereixen a la relació afectiva que el professorat estableix amb el seu alumnat, a l'estimació que tenen per la seva assignatura i a la seva seguretat a l'hora d'impartir-la; a les estratègies de gestió de l'aula; a les estratègies

instruccionals; a les estratègies d'avaluació i a les mesures d'atenció a la diversitat, així com també al treball en equip i a la reflexió conjunta amb la resta de companys i companyes.

Finalment, es considera que l'avaluació de l'alumnat no podia reduir-se exclusivament als resultats acadèmics en les diferents matèries (llengua catalana i castellana, matemàtiques, ciències naturals, ciències socials, tecnologia), sinó que havia d'incorporar altres elements igualment rellevants per al seu progrés; per una part, les actituds, les estratègies d'aprenentatge i les habilitats metacognitives; i, per l'altra, les opinions que professorat, famílies i alumnat sostenen sobre el funcionament del centre i sobre el desenvolupament de l'ensenyament.

«L'avaluació incorpora una dimensió formativa i permet comprovar el valor afegit dels centres»

Així doncs, l'avaluació no té cap funció de control ni de supervisió. El seu objectiu és ajudar els centres a conèixer el seu funcionament amb el màxim rigor possible. Amb aquesta finalitat, cada centre compta amb una persona consultora que coordina el procés d'avaluació i es responsabilitza de lliurar els diferents resultats a l'Equip Directiu, amb la màxima confidencialitat, d'orientar-lo en la seva interpretació i d'assessorar-lo respecte de les possibles conseqüències. Resta, lògicament, en l'àmbit de

decisió de cada centre prendre les decisions de canvi que consideri oportunes.

Però no acaben aquí els possibles avantatges. En els propers mesos seran plenament operatius uns «fòrums» virtuals en els quals el professorat que pertany als centres que formen part del projecte pugui intercanviar els seus punts de vista i plantejar dubtes relatius a qüestions disciplinàries i/o a la relació amb l'alumnat o amb els companys, solucions o alternatives que proposen, així com també suggeriments sobre com millorar el mateix model d'avaluació o sobre com optimitzar la utilització de les dades que s'obtenen. ■

Climent Giné

IDEA- Catalunya

*Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació
Blanquerna. URL*

climentgg@blanquerna.url.es

INTERNET I EDUCACIÓ

Segons un Nobel veí, Internet és la superstició moderna. Útil, pràctic, interessant, però a la vegada el darrer tòtem, objecte de culte que està envaint les nostres societats i les nostres cultures. En una cosa sembla que tothom hi coincideix: el procés endegat amb la introducció de les noves tecnologies és irreversible i inevitable. Com ho viuen i com ho veuen tot plegat els diferents protagonistes de la comunitat educativa? Tenen la paraula.

L'ESCOLA DEL NOU MIL·LENNI JA HA NASCUT

NÚRIA I JAUME, PROFESSORS DE L'ESCOLA HORITZÓ

El tema és molt genèric. El que intentem fer a l'escola és aproximar els nois i noies a aquest futur tecnològic que els espera, utilitzant totes aquelles eines que tindran el dia de demà al seu lloc de treball, a la seva vida quotidiana. Des de l'inici, el nostre plantejament no ha estat tenir una aula d'informàtica o fer una assignatura específica, sinó el concepte de treballar-ho a la mateixa aula. És una eina, un recurs que tenen a la mateixa classe. Un altre aspecte d'aplicació de les noves tecnologies que hem introduït és el de la robòtica. Encara que soni molt tècnic, el nostre intent és aproximar-los a conceptes de física, de mecànica, de pneumàtica..., i això ho fem des dels cinc anys, a cada cicle segons el seu nivell, per tal que es vagin familiaritzant amb aquests continguts. La idea conjunta de tot plegat és acostar-los tant com sigui possible al món real que està començant a funcionar sobre la base d'aquestes noves tecnologies.

En el treball a l'aula, però, ens trobem que, malgrat la voluntat d'introduir tots aquests temes, molt sovint, per la velocitat a què es produeixen els canvis en aquest terreny, l'alumnat acaba tenint un coneixement molt superficial de les múltiples possibilitats que els poden oferir aquestes eines.

Un altre problema amb el qual ens trobem és que els programes marcats per lleis i decrets estan enfocats des d'un punt de vista que està bastant allunyat de la realitat dels infants i de la mateixa realitat social. Nosaltres no treballem l'ús d'Internet i de les noves tecnologies com una cosa a part, sinó com quelcom integrat en el currículum dels infants. Això implica, per exemple, un ensenyament molt personalitzat que mira d'atendre els interessos i les necessitats de cadascú.

Les famílies dels infants amb els quals treballem, en general, tenen els mínims per poder integrar-se en tot aquest nou món. En conjunt valoren bastant el mètode com treballem aquest tema. El que de vegades s'apunta com a negatiu és la manca de control, potser per desconeixement del que els seus fills i filles estan fent a través d'aquestes noves tecnologies. De cara al futur cal veure com podem controlar aquesta gran revolució que tenim entre mans.

DANIEL, MAX, VÍCTOR, KIKE, ENRIC, CARLOTA I FERNANDO, ALUMNES DE PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA DE L'ESCOLA HORITZÓ

Internet és...

... una xarxa global on cadascú dóna la seva opinió sense cap mena de restriccions.

... un lloc on tu busques una cosa i a vegades la trobes i a vegades no.

... una xarxa on pots connectar amb el món i pots parlar amb persones d'un altre país.

... un lloc on si algú et recomana una cosa la pots buscar i trobar informació.

... una xarxa on cadascú pot dir el que li sembla i com li sembla.

... molta informació ficada en xarxa i en servidors perquè tothom la pugui fer servir i per connectar-se amb més gent i tenir una relació interactiva.

... un lloc on pots trobar informació i connectar-te amb gent.

A casa tots utilitzem Internet, bàsicament per cercar informació i per comunicar-nos.

Jo només l'utilitzo per enviar *e-mails*; com a font de consultes m'estimo més consultar llibres i enciclopèdies, perquè per Internet a vegades fas moltes voltes i no trobes el que busques.

La contrapartida a tots els avantatges de les noves tecnologies és que la comunicació amb les persones més properes i amb les que tindriem un contacte més natural s'està perdent, perquè estem substituint la comunicació cara a cara per una «comunicació virtual».

També té com a aspecte negatiu que si et passes molta estona davant de la pantalla et mareges.

LURDES I CONRAD, DE L'AMPA DE L'ESCOLA L'HORITZÓ

Com a mares i pares considerem el tractament d'aquest tema a l'escola com molt positiu en general. Hi donen un enfocament molt interessant i fan que els nens i les nenes estiguin molt familiaritzats des de ben petits. Com a aspecte negatiu assenyalaríem que potser s'enganchen massa amb els jocs i això els treu molt de temps. Malgrat això, no creiem que aquest tema afecti negativament la comunicació i la relació a casa.

El problema principal és un problema d'adaptació cultural: les persones adultes i els infants hem d'aprendre a adaptar-nos i hem de prendre una posició clara davant d'aquest fenomen. Tot s'ha de dir: els nens i les nenes ho tenen més fàcil perquè la seva capacitat d'aprenentatge i d'adaptació a processos de canvi ràpids són més grans.

Ara bé, cal que en treguin el màxim de profit possible i no es despistin, cosa que és relativament senzilla. Amb un bon ús, Internet representa una eina amable, que encara necessita molta millora, ja que es troba en un estat embrionari. Els problemes més greus amb els quals ens enfrontem, tanmateix, es troben, precisament, en la velocitat del procés, que pot deixar despenjats molts col·lectius, o la sensació de buidor davant l'aclaparadora i exhaustiva informació que es pot arribar a generar.

ANNA I NÚRIA, MESTRES DEL CEIPM ESCOLA CASAS

Ara, la informàtica i les noves tecnologies estan molt presents en tots els àmbits de la societat actual, fins i tot en el familiar. Necessàriament l'escola s'ha d'adaptar a tots aquests canvis. L'alumnat utilitza aquest mitjà per preparar determinats treballs, per cercar informació o per comunicar-se amb nens i nenes d'altres escoles. La comunicació amb altres profes-

«Estem substituint la comunicació cara a cara per una comunicació virtual»

Tàtiana D. Matthews

«Nosaltres no treballem l'ús d'Internet i de les noves tecnologies com una cosa a part, sinó com quelcom integrat en el currículum dels infants»

sionals o institucions o la facilitat que suposa accedir a determinada informació resulta també un element clau per a la feina del professorat. Si en un moment determinat la informàtica va suposar un avanç importantíssim en tot el treball de gestió del centre, en aquests moments, en què la majoria dels tràmits administratius s'han de resoldre a través d'Internet, resulta pràcticament impensable prescindir d'aquest mitjà.

El curs passat a l'escola vam dissenyar la nostra pàgina web, la qual vam intentar que fos viva, participativa i oberta a tothom. La gran resposta obtinguda ens anima en la tasca que suposa la seva actualització periòdica. Tot i que estem convençudes que cal avançar i no «perdre el tren» en la utilització de les noves tecnologies, també ens sembla important dir que en el cas de l'educació el cost econòmic i les moltes hores de dedicació i de formació que comporta una qüestió no suficientment tractada des de les administracions.

JOAQUIM I ISA, DE L'AMPA DEL CEIPM ESCOLA CASAS

Aquí, a l'escola, s'està treballant molt el tema de la informàtica, des del vessant educatiu, com a professorat, i amb les activitats extraescolars, a l'AMPA. La diferència es troba en el fet que a l'escola es treballa més de manera curricular, i nosaltres plantejem els temes més lúdics. Tots hi estem molt avesats; moltes famílies volen que els seus fills i filles tinguin tot això per la mà. Per això la demanda d'extraescolars en aquests temes augmenta espectacularment.

Tothom ho troba molt positiu per les possibilitats de formació i de creació que ofereix, perquè obre noves i diferents vies per al coneixement i

per a l'intercanvi, fins i tot en contextos externs a l'escola. Les famílies, en aquest sentit, deixem la iniciativa completament a l'escola, perquè estem d'acord amb l'enfocament que en fan.

A l'AMPA també hem notat els canvis propiciats per la introducció de les noves tecnologies, sobretot en temes de gestió.

La informàtica representa una eina molt transversal, que s'utilitza en molts àmbits; no només en l'escolar, sinó també en el quotidià. Internet, com a eina i instrument, presenta uns avantatges innegables; però, al seu torn, és una eina separadora, disgregadora, que està fent que grups socials o països sencers es vagin distanciant, marginant.

L'important en el moment actual de l'educació no rau en si les noves tecnologies són bones o dolentes, sinó en el debat sobre l'educació en valors, en normes, com s'integra a tothom.

SARA I XAVIER, ALUMNES DE CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA DEL CEIPM ESCOLA CASAS

Internet és...

... que pots fer moltes coses, perquè hi ha de tot, sense moure't ni anar enlloc.

... un lloc on pots buscar material per fer treballs.

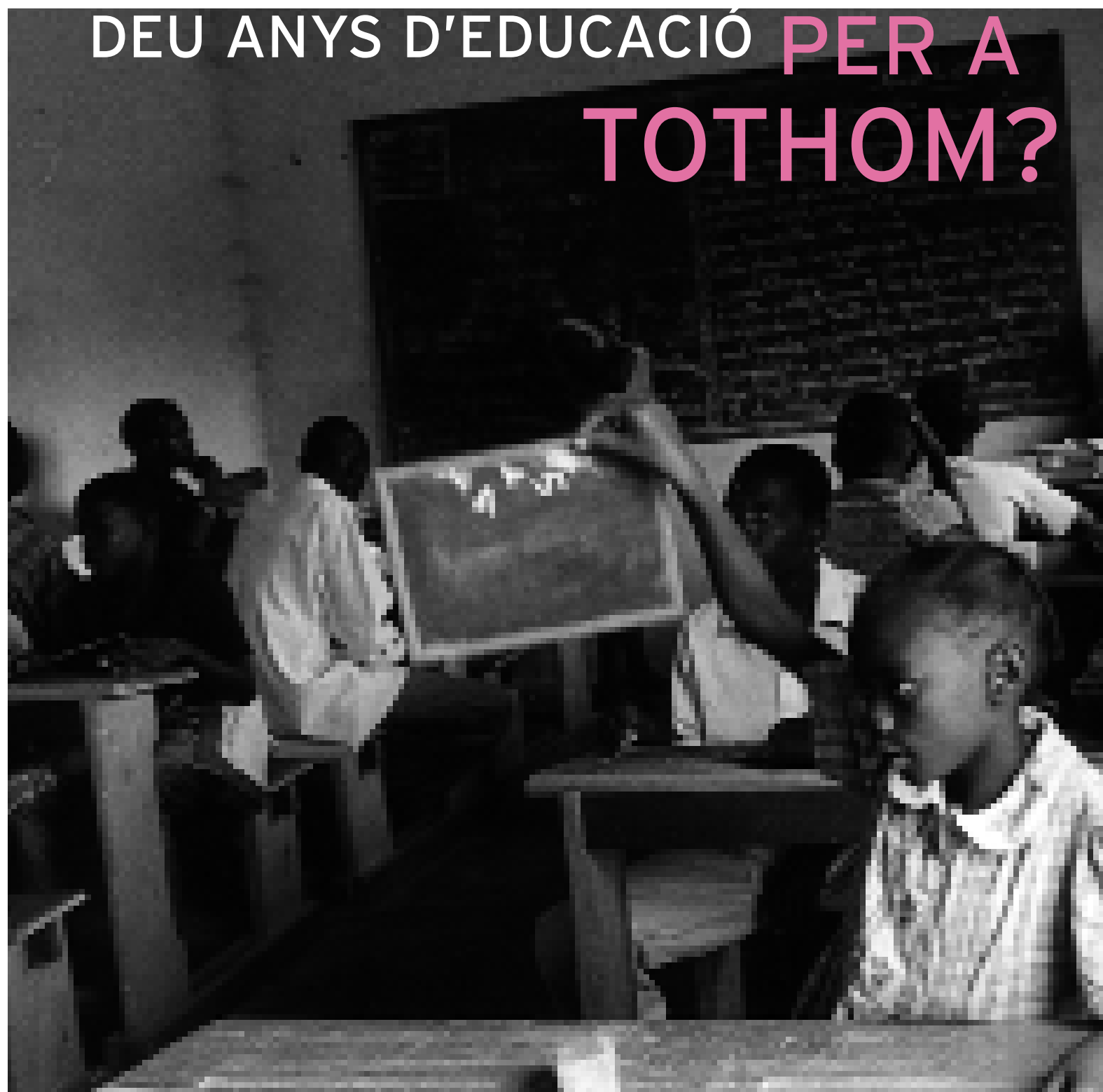
L'any passat vam fer un treball sobre el sistema solar i ara està penjat a la pàgina web de l'escola.

Xavier: Jo, a casa, dic al meu pare si m'hi puc connectar, i si em deixa, miro pàgines de jocs, de dibuixos... ■

Eva Martínez i Picó
emartinez@mail.bcn.es

DE JOMTIEN A DAKAR:

**DEU ANYS D'EDUCACIÓ PER A
TOTHOM?**

La dècada dels noranta, anomenada per Nacions Unides «dècada de l'Educació per a Tothom», havia de servir per fer efectius els acords adoptats a Jomtien (Tailàndia) el 1990. Aquests deu anys, però, han estat testimonis de grans canvis al món, que ens han dut des de la globalització fins a les lluites ètniques, des de la revolució de les tecnologies de la informació i la comunicació fins a l'avenç imparable del VIH/SIDA. Què n'ha quedat, dels objectius plantejats llavors? Quines estratègies es necessiten de cara als propers anys? A Dakar (Senegal), deu anys després, s'han perfilat algunes respostes.

Tatiana D. Matthews

Un dels assoliments més emblemàtics del segle xx és el progrés en matèria de drets humans. En 1900, més de la meitat de la població del món vivia sota règims colonials i cap país no reconeixia el dret de vot a la totalitat de la seva ciutadania. Avui dia, unes tres quartes parts del món viuen en règims democràtics. També s'ha avançat en l'eliminació de les discriminacions per raó de raça, religió i sexe, i en la difusió del dret a l'escolarització i a l'atenció sanitària bàsica. Tanmateix, aquests progressos no són tan generalitzats, ràpids ni estables com fóra desitjable i, de manera contundent, destaca el fet que la seva distribució és desigual i, encara, que tendeix a ser-ho cada cop més. En el cas del dret a l'educació, per tot el que comporta en la construcció de la persona, l'atenció ha de ser més alta i el seguiment constant, perquè el seu incompliment implica costos personals i socials difícilment reparables.

Ara fa deu anys, Jomtien (Tailàndia) va ser l'escenari en què representants de 155 països i 150 organitzacions es van trobar per celebrar la Conferència Mundial de l'Educació per a Tothom patrocinada per la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura), UNICEF (Fons de les Nacions Unides per a la Infància), PNUD (Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament) i el Banc Mundial. En aquell marc, els governs presents van signar l'acord sobre un pla d'acció que havia de dur l'educació a totes les persones. Però Jomtien no va ser només un intent d'assegurar *educació bàsica* —satisfacció de necessitats bàsiques d'aprenentatge— a la població mundial, sinó que va renovar la visió i l'abast d'aquesta *educació bàsica*.

«Els objectius que llavors es van plantejar han estat degradats o simplificats, de manera que tot allò que s'ha aconseguit resulta finalment un avenç molt -massa- parcial»

S'afirmà llavors que l'educació bàsica és aquella capaç de satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge d'infants, joves i persones adultes, enteses com els coneixements teòrics i pràctics, destreses, valors i actituds que, en cada cas i en cada circumstància i moment concret, resulten indispensables perquè les persones puguin afrontar les seves necessitats bàsiques en set vessants:

1. La supervivència
2. El desenvolupament ple de les pròpies capacitats
3. L'assoliment d'una vida i una feina dignes
4. Una participació plena en el desenvolupament
5. La millora de la qualitat de vida
6. La presa de decisions informades
7. La possibilitat de continuar aprenent

Tanmateix, al cap de deu anys, i després d'una recollida exhaustiva de dades sense precedents, s'ha pogut veure com els objectius que llavors es van plantejar han estat degradats o simplificats, de manera que tot allò que s'ha aconseguit resulta finalment un avenç molt —massa— parcial.

ESTRATÈGIES APROVADES A JOMTIEN. ELS RESULTATS

—Satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge de tothom, incloent-hi infants, joves i persones adultes, reconeixent que tenen necessitats diferents, fet que exigeix continguts, vies i modalitats també diferents d'ensenyament i d'aprenentatge. En la pràctica, això ha quedat majoritàriament reduït a l'educació per a nens i nenes, els més pobres d'entre la gent pobre, i a garantir coneixements elementals o mínims que permetin afrontar problemes pràctics vinculats a la supervivència —com l'alfabetització—, quan el que en origen estava en joc no era només la vida, sinó

la qualitat de vida de les persones.

—**Ampliar l'abast i els mitjans de l'educació bàsica**, adoptant una visió ampliada de l'educació que no es redueix ni a un període de vida (la infància), ni a una institució particular (l'escola), ni a un únic tipus de coneixements (els descrits als currículums escolars oficials), sinó que comença en néixer, és permanent i es perllonga al llarg de tota la vida de les persones, reconeix la validesa dels sabers tradicionals i el patrimoni cultural autòcton de cada grup social, es realitza dins i fora de l'aparell escolar (família, comunitat, lloc de treball, mitjans de comunicació...) i recorre a modalitats no formals i informals com a vies alternatives, tot redefinint-se en una revisió i actualització permanents. En lloc d'això, en molts casos s'ha treballat únicament per incrementar els anys d'escolarització primària, tant per davant com per darrere.

—**Universalitzar l'accés a l'educació bàsica**, que vol dir repensar i redisenyar polítiques i estratègies educatives de manera que es creïn oportunitats efectives d'accés per a tothom, en particular per als grups més desfavorits i vulnerables, tot assegurant les condicions indispensables per poder-se quedar a l'escola i aprendre. S'ha vist, però, que també es podia entendre com incrementar simplement el nombre de nens i nenes a les escoles, repetint la història de la quantitat sense qualitat, de la matrícula sense permanència, de l'ensenyament sense aprenentatge.

—**Concentrar l'atenció en l'aprenentatge**, que implica modificar radicalment la pedagogia convencional, considerar que la persona és el centre, canviar els sistemes d'avaluació per tal de mostrar resultats efectius de l'aprenentatge i fer-se'n responsable davant les famílies i la societat. En molts casos, però, el que s'ha perseguit ha estat incrementar els continguts que ha d'aprendre l'alumnat, les hores de classe o els exàmens, centrant la importància de l'aprenentatge en l'obtenció de títols i en les qualificacions finals com a mesura del rendiment escolar, i desplaçant el punt de vista de la demanda (l'alumnat, la família, les demandes socials) a l'oferta (la institució escolar, l'aparell i l'Administració escolars).

«Només l'acció comuna de totes les persones i organitzacions de la societat civil, juntament amb l'Administració, serà la que podrà vetllar dia a dia pel compliment d'aquests compromisos »

—**Millorar les condicions i l'ambient d'aprenentatge**, que significa millorar les condicions globals —econòmiques, socials, culturals; però també materials, físiques i emocionals— que incideixen sobre l'aprenentatge de l'alumnat, la qual cosa implica garantir a les persones que aprenen —i a les que ensenyen— les condicions objectives i subjectives bàsiques que requereixen per poder aprendre —i ensenyar—. En aquest sentit, la societat s'ha d'ocupar i responsabilitzar d'assegurar condicions com la nutrició, l'atenció a la salut i el reforç en tots els àmbits indispensables. Tanmateix, en la majoria de casos s'ha interpretat —limitadament— com la millora de l'establiment escolar (manteniment, pintura, neteja dels espais).

—**Enfortir la concertació de les accions**, reconeixent l'obligació de l'Estat i de les autoritats educatives de proporcionar educació bàsica a tota la població, però també la necessitat d'involucrar tota la societat en un debat ampli i un esforç comú: organismes governamentals i no governamentals, sector privat, comunitats locals, grups religiosos, famílies i la mateixa comunitat internacional. En particular, es destacava la necessitat urgent de millorar la situació del personal docent. En alguns casos, però, aquesta estratègia ha donat lloc fonamentalment a l'organització de conferències i seminaris sobre el tema educatiu, a la signatura d'a-

Tatiana D. Matthews

EL DRET A L'EDUCACIÓ (TEXT RESULTANT DE LA FUSIÓ DELS DIVERSOS TEXTOS INTERNACIONALS)

Tota persona té dret a l'educació, que ha d'estar inspirada en els principis de llibertat, moralitat i solidaritat humanes. Igualment té dret, mitjançant aquesta educació, a ser capacitada per aconseguir una subsistència digna i la millora del nivell de vida i per ser útil a la societat. L'educació ha d'afavorir la cultura general de la persona i li ha de permetre, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds, el seu criteri individual i el seu sentit de la responsabilitat moral i social.

El dret a l'educació comprèn el dret a la igualtat d'oportunitats en tots els casos, d'acord amb els dots naturals, els mèrits i el desig d'aprofitar els recursos que poden proporcionar la comunitat i l'Estat.

Els Estats tenen el deure de promoure i assegurar, a través de l'ensenyament, l'educació, la difusió i el respecte dels drets i les llibertats, i de prendre mesures encaminades a vetllar perquè els drets siguin entesos igual que els deures i les obligacions corresponents.

L'educació ha de ser gratuïta, com a mínim pel que fa a la primària. La instrucció tècnica i professional ha d'estar generalitzada, i l'accés als estudis superiors serà igual per a tothom en funció dels seus mèrits respectius.

LA CONVENCIO SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT

Aquesta convenció, adoptada en 1989, va entrar en vigor en 1990. Reconeix la necessitat d'atenció específica per protegir i promoure els drets dels infants, i donar suport al seu creixement, desenvolupament i conversió en ciutadans i ciutadanes del món. Segons dades de febrer de 2000, ha estat ratificada per 191 països, fet que la converteix pràcticament en universal. Només dos Estats en resten a banda: Estats Units l'ha signada però no l'ha ratificada i Somàlia encara no l'ha signada.

DADES

—Les desigualtats d'ingressos globalment s'han incrementat durant el segle xx en una magnitud fora de qualsevol proporció abans coneguda. La distància entre els ingressos del país més ric i el més pobre ha passat de 3 a 1 (1820), 35 a 1 (1950), 44 a 1 (1973) i 72 a 1 en 1992. —A tot el món, 1.200 milions de persones són pobres: viuen amb menys d'un dòlar al dia.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

—Uns 113 milions de nenes i nens en edat de fer primària no estan escolaritzats. D'aquests, 110 són de països en desenvolupament i tres de països desenvolupats i en transició. Prop del 60% d'infants no escolaritzats són nenes. —El nombre absolut d'infants en educació primària ha crescut de 599 milions en 1990 a 681 milions en 1998. —Des de 1990, uns deu milions d'infants s'incorporen cada any a l'escola. Aquesta mitjana gairebé dobra la de la dècada dels vuitanta. En general, la matrícula a primària s'incrementa al mateix ritme o fins i tot una mica més que el creixement de la població. —S'estima que uns cent milions de nenes i nens viuen o treballen al carrer. —Als països en desenvolupament hi ha uns 250 milions d'infants treballant. 140 milions són nens i 110 milions són nenes. —Durant els anys noranta, uns 300.000 nens i nenes van fer de soldats i sis milions van resultar ferits en conflictes armats. —Al sud d'Àsia hi ha més nens i nenes fora de l'escola que a la resta del món en conjunt —un entorn enverinat ideal per a l'expansió del treball infantil.

cords i declaracions, a la multiplicació d'organismes interministerials, comitès i comissions. I el conjunt d'estratègies que havien de ser assumides per la totalitat de països ha tingut com a focus generalitzat únicament els països en desenvolupament.

EL MARC PER A L'ACCIÓ DE DAKAR, NOUS OBJECTIUS...

El curt abast dels resultats obtinguts durant aquests deu anys ha donat pas a una nova declaració d'intencions i a fixar, un cop més, objectius ja coneguts que s'han d'acomplir en nous terminis.

- Difondre i millorar la protecció i l'educació integrals de la primera infància, especialment per als infants més vulnerables i desafavorits.
- Vetllar perquè abans de l'any 2015 tots els infants, i sobretot les nenes i els nens que es trobin en situacions difícils i aquells que pertanyin a minories ètniques, tinguin accés a un ensenyament primari gratuït i obligatori de bona qualitat i que l'acabin.
- Vetllar perquè siguin ateses les necessitats d'aprenentatge de totes les persones joves i adultes mitjançant un accés equitatiu a un aprenentatge adequat i a programes de preparació per a la vida activa.

«En el cas del dret a l'educació, per tot el que comporta en la construcció de la persona, l'atenció ha de ser més alta i el seguiment constant, perquè el seu incompliment implica costos personals i socials difícilment reparables»

- Augmentar en un 50% d'aquí a l'any 2015 el nombre de persones adultes alfabetitzades, en particular dones, i facilitar a totes les persones adultes un accés equitatiu a l'educació bàsica i a l'educació permanent.
- Suprimir les disparitats entre gèneres en l'educació primària i secundària d'aquí a l'any 2005 i aconseguir abans del 2015 la igualtat entre gèneres en l'educació, en particular garantint a les nenes un accés ple i equitatiu a una educació bàsica de bona qualitat, així com un bon rendiment.
- Millorar tots els aspectes qualitius de l'educació, garantint els paràmetres més elevats, per tal que tothom aconsegueixi resultats d'aprenentatge reconeguts i mesurables, especialment en lectura, escriptura, aritmètica i competències pràctiques essencials.

... I CONSEQÜENTMENT, NOVES ESTRATÈGIES

- Aconseguir un sòlid compromís polític, nacional i internacional, amb l'Educació per a Tothom; formular plans nacionals d'acció, i augmentar considerablement la inversió en educació bàsica.
- Fomentar les polítiques de l'Educació per a Tothom en el marc d'un sector sostenible i ben integrat, clarament vinculat a l'eliminació de la pobresa i les estratègies de desenvolupament.
- Garantir el compromís i la participació de la societat civil en la formulació, aplicació i supervisió de les estratègies per al desenvolupament de l'educació.
- Establir sistemes receptius, participatius i responsables amb un bon govern i una bona gestió de l'educació.
- Atendre les necessitats dels sistemes d'educació afectats per conflictes, desastres naturals i inestabilitats i posar en pràctica els programes educatius de manera que propiciïn la comprensió mútua, la pau i la tolerància i contribueixin a prevenir la violència i els conflictes.
- Aplicar estratègies integrades amb vista a la igualtat entre els gèneres en l'educació, amb reconeixement de la necessitat de modificar actituds, valors i pràctiques.

PERSONES ADULTES

—El nombre de persones adultes alfabetitzades s'ha doblat entre 1970 i 1998 i ha passat de 1.500 milions a 3.300 milions. En general, el 85% d'homes i el 74% de dones estan alfabetitzats.

—Només el 13% de persones joves (15-24 anys) són analfabetes a tot el món.

—Tot i aquests progressos, l'analfabetisme és altíssim: com a mínim, 875 milions de persones adultes són analfabetes, de les quals el 63,8% són dones. La proporció entre sexes s'ha mantingut intacta els darrers deu anys.

FINANÇAMENT

—Globalment, un 63% del cost de l'educació és assumit pels governs i el 35% prové de les famílies, les comunitats, el sector privat i les organitzacions no governamentals. Només el 2% prové de la cooperació internacional.

—Els pressupostos d'educació han augmentat, però els pressupostos nacionals totals han crescut encara més. En molts casos, la inflació ha convertit els increments en decrements reals.

—Els compromisos multilaterals en matèria educativa van créixer de mil milions de dòlars en 1990 fins a dos mil milions en 1994, però van tornar a caure fins a 1.300 milions en 1998.

ALGUNES CONCLUSIONS I RECOMANACIONS DE L'INFORME DELORS

—L'educació al llarg de tota la vida és el concepte clau per orientar l'educació al segle XXI. Es tracta de construir una societat educativa, en permanent aprenentatge. Això implica, entre d'altres coses, diversificar les formes de certificació per tal de reconèixer tota mena d'aprenentatges dins i fora del sistema escolar.

—L'educació al llarg de tota la vida es basa en quatre pilars: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a conviure i aprendre a ser.

—L'educació constitueix un bé col·lectiu que, com a tal, no es pot regular mitjançant el simple funcionament del mercat.

—El paper dels educadors i educadores és insubstituïble i ha de ser revaloritzat. Les tecnologies modernes només poden ser vistes com un suport i un complement a la tasca docent.

—L'educació secundària apareix com una de les grans prioritats, i ha de passar a ser vista en la perspectiva de l'educació al llarg de tota la vida.

—La modalitat tradicional de reforma vertical, de dalt a baix, ha fracassat. Cal una participació àmplia i democràtica dels diversos sectors socials en les decisions educatives.

—Cal revisar radicalment la cooperació internacional en l'àmbit educatiu, donats els escassos resultats obtinguts tot i els recursos i esforços invertits.

—Posar ràpidament en pràctica programes i activitats educatives per lluitar contra la pandèmia del VIH/SIDA.

—Crear un entorn educatiu segur, sa, integrat i dotat de recursos distribuïts de manera equitativa, amb la finalitat d'afavorir un aprenentatge excel·lent i nivells ben definits de rendiment per a tothom.

—Millorar la condició social, l'ànim i la competència professional de les persones docents.

—Aprofitar les noves tecnologies de la informació i de la comunicació per contribuir a l'assoliment dels objectius de l'Educació per a Tothom.

—Supervisar sistemàticament els avenços realitzats per aconseguir els objectius de l'Educació per a Tothom, així com les estratègies corresponents, en els àmbits nacional, regional i internacional.

—Aprofitar els mecanismes existents per accelerar l'avenç cap a l'Educació per a Tothom.

L'esperança de veure aquestes línies totalment realitzades és, però, molt escassa. Les dades actuals i l'experiència viscuda ens fan predir, sense gaire marge d'error, una progressió lenta en el millor dels casos i un estancament o regressió en molts dels àmbits. Per desgràcia, aquesta tendència, que afecta tant països desenvolupats com països en desenvolupament, seguirà tenint conseqüències dramàtiques per a les persones més empobrides, que continuaran assumint individualment i comunitàriament el cost de les polítiques errònies, inexistents o mal dotades, dels seus països.

L'Informe sobre Desenvolupament Humà 2000 afirma que quan un país és molt pobre pot no ser capaç d'aconseguir el compliment de cadascun dels drets considerats importants, però que aquest no és un argument per donar prioritat als drets econòmics sobre els drets civils i polítics. No obstant això, en un entorn globalitzat, amb una competència ferotge i una lluita constant per una posició relativament favorable al mercat mundial, l'absència de mesures efectives de pressió és una garantia perquè això no es compleixi.

Sens dubte, només l'acció comuna de totes les persones i organitzacions de la societat civil, juntament amb l'Administració, serà la que podrà vetllar dia a dia pel compliment d'aquests compromisos, fent el seguiment de les accions de cadascun dels agents implicats i millorant les propostes acordades pels Estats per fer-les dinàmiques i adaptades a cada realitat concreta.

LECTURES COMPLEMENTÀRIES

- **Boletín Educación Sin Fronteras, número 5.** Estiu de 2000.

- **DELORS, J.** et al. "La educación encierra un tesoro, Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la Educación para el siglo XXI". Madrid: Santillana-Ediciones UNESCO, 1996.

- **GARCÍA, Carmelo.** "Los derechos humanos en la situación actual del mundo". Madrid: PPC (Colección Educar), 1999.

- **PNUD** "Informe sobre el desarrollo humano 2000". Barcelona: ANUE, Càtedra UNESCO, Centre UNESCO, Creu Roja, 2000.

- **TORRES, Rosa María.** "Una década de educación para todos: la tarea pendiente". Montevideo: Federación Uruguaya de Magisterio - Fondo Editorial Queduca, 2000.

- **UNESCO** "Informe sobre la educación en el mundo 2000, hacia una educación para todos a lo largo de la vida". Santillana-Ediciones UNESCO, 2000.

- **UNESCO** "Marco de Acción de Dakar".

A: <http://www2.unesco.org/wef/en-conf/dakframspa.shtm>.

EL FUTUR DE L'ENSENYAMENT DE LA RELIGIÓ

Les reaccions contra el vell model d'ensenyament de la religió que, durant l'etapa de la dictadura franquista, obligava el sistema escolar a convertir-se en agent catequètic de l'Església catòlica, han provocat una certa desorientació sobre els objectius i els continguts d'una desitjable cultura religiosa. Potser la primera qüestió que s'ha d'aclarir és la pertinència de la cultura religiosa com a part de la cultura general.

Guillem Huertas

«L'educació hauria de prevenir contra la fascinació de les sectes»

«Seria recomanable oferir cultura religiosa a tot l'alumnat amb independència de la confessionalitat de les famílies i amb independència del caràcter creient o no de les famílies»

PER UNA CULTURA RELIGIOSA RESPECTUOSA AMB EL PLURALISME

Alguns educadors i educadores han resolt el problema per la via de l'eliminació: no creuen que l'escola hagi d'integrar la qüestió religiosa en els seus programes. Aquesta posició es vol fonamentar en el caràcter no confessional que ha de caracteritzar l'educació. Però no s'ha de confondre la no-confessionalitat amb la ignorància del fet religiós. Als països on s'ha donat un avançat procés de secularització, la religió ja no exerceix cap tipus de monopoli ideològic o moral, però continua essent una referència cultural important per a creients i no creients. També passa que la ignorància religiosa facilita la circulació social de propostes religioses poc valuoses i fins i tot de manipulacions psicològiques. L'educació hauria de prevenir contra la fascinació de les sectes.

Una altra qüestió discutida és la delimitació entre la cultura religiosa i la cultura ètica. En algunes escoles s'ha introduït l'opció entre ensenyament de la religió i ensenyament de l'ètica. És cert que les religions són portadores de preceptes o de recomanacions ètiques, però ni les religions són les úniques inspiradores de valors ètics ni es pot reduir el seu contingut a la dimensió ètica. Les religions proposen experiències en relació amb la dimensió sagrada de la realitat. Les ètiques proposen discerniments i valors per a afavorir el bé i evitar el mal. Es trac-

ta, per tant, d'àmbits perfectament diferenciats. Una educació de qualitat hauria de fer ofertes en els dos àmbits. Actualment es dóna molta importància a la reflexió sobre la utilització de la ciència i de la tecnologia, i es multipliquen els comitès d'ètica. L'educació ha de desvetllar la consciència ètica. L'educació religiosa té uns objectius diferents: ha d'informar del fet religiós, ha de facilitar la descoberta dels aspectes irreductibles de l'experiència religiosa i ha de familiaritzar amb les doctrines i pràctiques de les religions presents en el teixit social.

Un obstacle que complica la implantació d'una cultura religiosa no catequètica és l'existència d'acords jurídics entre la Santa Seu i l'Estat espanyol, que reconeix els drets de les famílies de demanar ensenyament confessional catòlic. El pluralisme religiós de la societat fa que s'ha-gi estès a altres confessions el mateix dret. El model vigent, per tant, no és el de la cultura religiosa no catequètica, sinó el de quotes de confessionalitat a les escoles. En funció de la composició religiosa de l'alumnat s'organitza una educació religiosa determinada en última instància per les respectives jerarquies religioses. Són les autoritats religioses les que donen el vistiplau al professorat de religió. Com a alternativa a aquest sistema sembla que seria recomanable oferir cultura religiosa a tot l'alumnat amb independència de la confessional-

tat de les famílies i amb independència del caràcter creient o no creient de les famílies. Cal tenir en compte que en les nostres societats secularitzades els humanismes no creients mereixen el mateix respecte que els humanismes creients.

El professorat de religió, tant si és creient com agnòstic, fa bé la seva feina si aconsegueix despertar l'interès de l'alumnat pels missatges propis de les diverses tradicions religioses. La comprensió de les religions no és possible si es redueix la seva exploració als components ideològics, polítics, psicològics, ètics o estètics. Naturalment, les ciències i la filosofia de la religió serveixen per a analitzar les religions, però els seus aspectes més fonamentals no són fàcils de conèixer si no es facilita un contacte amb els missatges religiosos que sigui de tipus iniciàtic, és a dir, que permeti degustar el camí proposat per les religions. Es tracta d'una iniciació semblant a la que s'hauria de produir quan s'ensenyen les arts. Seria oportú promoure experiències pilot que permetessin anar creant models per a una cultura religiosa respectuosa amb el pluralisme religiós i amb la cultura moderna. ■

Fèlix Martí

Director del Centre UNESCO de Catalunya
centre@unesco.cat.org

Tatiana D. Matthews

AGNÈS MOYA

EDUCADORA
DE L'EBM
PUIGMAL

a8047042@centres.xtec.es

«Des de l'escola,
s'ha acabat això
de transmetre coneixements.
Com utilitzar-los:
aquest és el problema»

Són el futur del futur de les nostres societats. Els infants de zero a tres anys viuran de ple el segle XXI amb tots els seus avantatges i inconvenients. Quins contextos educatius els oferim? Com ens plantejem el seu desenvolupament i creixement com a persones? Des de l'òptica del dia a dia de les escoles bressol, hem volgut copsar idees i reflexions de primera mà que puguin donar pistes i enriquir un tema i un debat apassionants: l'etapa educativa inicial de les criatures més tendres de la nostra societat.

■ *Des del teu punt de vista, com creus que podria millorar el vincle entre l'escola bressol i el parvulari?*

■ L'etapa de zero a sis anys cal que sigui compacta en el seu plantejament i en la seva concepció. En aquest sentit és molt necessari que fem un traspàs físic i de línia d'escola. Em consta que hi ha escoles que ho estan fent de manera voluntària, com a opció, però caldria anar decididament en aquesta línia per dos motius fonamentals. D'una banda, pel mateix seguiment dels infants, perquè en aquest moment, als tres anys és quan s'acaba de produir la plena afirmació del «jo» i és quan el portem a un altre espai, a l'escola, en el qual ell és el petit, amb tot el que això comporta. I, d'altra banda, pel que fa al professorat, aquest cicle de zero a tres anys és molt curt, amb unes escoles amb molt poca gent; som una punta del sistema educatiu, per la qual cosa ens quedem molt aïllats del que representa el gran ventall educatiu. Crec que si l'etapa de tres a sis anys estigués connectada amb nosaltres, si poguéssim treballar conjuntament, ens faria de pont i facilitaria tenir una visió més de conjunt i una major riquesa en el treball.

■ *Com trebal·leu des de l'escola bressol el tema de la multiculturalitat?*

■ Tinc molt clar que, històricament, el treball de la multiculturalitat en el conjunt de professionals de les escoles bressol el tenim molt arrelat. Perquè, per a mi, la multiculturalitat no està en si un nen o una nena és àrab, sinó que ja es troba entre els mateixos catalans, que són diferents entre ells. Hem treballat des de sempre l'infant

com a individu llavors, no és gaire difícil plantejar-se aquest tema des d'aquesta òptica, sigui quina sigui la cultura de procedència. Tot i així, cada cop més abocats i abocades a adquirir coneixements de noves cultures que arriben. La nostra feina com a professionals és atendre-les, conèixer-les. A partir d'aquí no cal fer res d'especial, però sí que hem de restar atents a les petites coses del dia a dia. Per exemple, hi ha el tema dels hàbits a l'hora de menjar. Els infants àrabs mengen a casa amb les mans i aquí se'ls ensenya a utilitzar els coberts. Aquesta paradoxa es dóna, i potser el que hauríem de fer és distingir i diferenciar entre els àmbits familiar i escolar. Com aquest exemple n'hi ha d'altres, i no es tracta de fer grans estudis d'usos i costums culturals, sinó senzillament de parlar i transvasar informació, i alhora de respectar i tolerar.

■ *Quina importància creus que cal donar al treball amb les famílies des de l'òptica del vostre treball a l'escola?*

■ És la base total de la nostra feina. El primer que hem de tenir clar és que nosaltres no traïem la capacitat educativa de la família per fer-nos-en responsables, sinó que senzillament eduquem en una etapa evolutiva dels infants, en la qual col·laborem. Això implica que hem de sintonitzar. El traspàs d'informació família-escola ha de ser actiu, participatiu i quotidià. Les famílies tenen accés a l'aula tant a l'entrada com a la sortida, poden venir-hi en un moment determinat sense demanar hora ni visita prèvia; podem parlar de la criatura; les famílies poden accedir als companys i companyes del seu infant, al seu espai, a les

seves joguines. I tot això és molt important. Però hi ha un element que no podem perdre de vista, i és el de comunicar-nos. No només en el dia a dia, sinó en la creació de reforços i mutu coneixement entre les famílies. Quan un infant arriba aquí per primera vegada és el primer moment, segurament, en el qual trenca amb l'únic entorn que té, que és la família. Les famílies estan molt angoixades, siguin de la classe social que siguin, cadascuna a la seva manera. La seva pregunta és: «L'estimaran? Què faran amb ell? El cuidaran bé?» Si tot això no es resol de manera ràpida, aquesta angoixa es transmet a les criatures. De tot aquest procés nosaltres en diem adaptació. Fins que les famílies no arriben a comprendre que el seu infant està en bones mans, que hi ha diàleg, que els acceptem tal com són, la criatura no està adaptada.

A vegades és molt difícil acceptar el missatge que t'està donant una família, perquè no hi creus, perquè creus que no és bo; però cal respectar-lo i, en tot cas, parlar i veure quins punts hi ha d'encontre per tirar endavant conjuntament. Però tot plegat costa i a vegades desgasta molt i és feixuc.

■ *Com penses que es poden introduir les noves tecnologies en aquesta etapa educativa i quins avantatges poden reportar?*

■ Les noves tecnologies com a tals no tenen per què entrar a l'escola bressol. Per què? Perquè aquí treballam la globalitat de l'infant i les seves actituds i capacitats, potenciem la imaginació, la creativitat, la personalitat; donem possibilitats i mitjans perquè es puguin anar fent grans, sense coartar iniciatives. Nosaltres no ensenyem a llegir i escriure. Les noves tecnologies, en aquest sentit, no són més que una ampliació de la lectoescriptura, un aprenentatge de tècniques. Nosaltres els hem de donar hàbits, mecanismes i habilitats, obrir la ment i tenir-la estructurada, perquè quan hagin d'aprendre aquestes i altres tècniques tinguin la capacitat per fer-ho.

L'escola bressol, i la resta de la comunitat educativa, hem de treballar per fer persones íntegres, hem de treballar el tema dels valors. Tot això és la base, i a l'escola bressol fa molts anys que ho fem. Des de l'escola, s'ha acabat això de transmetre coneixements. Com utilitzar-los: aquest és el problema. I és una feina difícil, per a la qual no estem prou preparats i preparades. Si ens ajudem i ho compartim, potser podrem avançar en aquesta línia.

■ *Com a escola, de quina manera us plantegeu la relació amb el vostre entorn immediat, amb la resta d'escoles i amb altres agents que treballin en el mateix camp?*

■ Suposo que com en totes les escoles es dona una interrelació pedagògica o d'afinitat social amb altres escoles del districte, amb el centre de

recursos, amb el mateix districte. Després hi ha tota una sèrie d'institucions o serveis al districte que cal tenir molt en compte per la franja d'edat i pel tipus de població que atensem, com ara els centres d'atenció primària, els centres de serveis socials, els equips d'atenció a la infància i l'adolescència. I això ho fem des del treball del dia a dia.

■ *Com creus que cal enfocar la formació del professorat en aquesta etapa educativa?*

■ Qualsevol cosa que sigui formació, per a mi, ja està bé, sempre que hi hagi una voluntat de formar-se, no si és per obligació. La formació individual la trobo correctíssima, i en aquest sentit hi ha un ampli ventall on poder triar. Ara bé, hi ha dues coses que considero importants en aquest tema. L'una és l'assessorament directe als equips. L'altre tema és el de la necessitat de treballar en equip, perquè no té cap sentit que jo porti un infant, ho ha de fer la globalitat de l'escola. Els equips tenen un desgast, uns vicis, i en aquest sentit és bo que vingui una persona tècnica/especialista exterior que ajudi l'equip a replantejar-nos, a definir la línia, a donar instruments per avançar. Això s'està fent i els resultats són molt positius.

Un altre tema que considero molt important en la formació del professorat és el de les noves tecnologies. Crec que ha de formar part de la formació del professorat, per veure tendències, aconseguir informació, relacionar-se, dotar-se de nous instruments, etc.

■ *Vols afegir alguna cosa més?*

■ Sí. Relacionat amb el tema de la multiculturalitat, crec que des de les administracions, des de la societat, des d'on calgui, s'han de fer més escoles, perquè hi ha molta manca de places i és necessari socialment fer-les. I, a més, a això va molt lligat el tipus de barem per accedir a l'escola bressol. Em preocupa que en els darrers temps estem entrant en un tipus de societat determinada dintre de les escoles que no té res a veure amb els principis de la multiculturalitat. I no vull utilitzar el terme «gueto», però sí el que fem és posar en una escola infants àrabs, en una altra infants marginals, en una altra infants catalans, estem anant cap aquí. I això lliga amb la prioritat que es dona per nivells econòmics segons els barems a uns estatus culturals determinats. El que cada dia veiem més és que les escoles són un grup social determinat. Això no és enriquidor, no és multiculturalisme; això és marginació. Llavors cal crear urgentment més places perquè la societat ho demana i per distribuir millor els infants, i també cal modificar els barems per no caure en aquest fenomen.

Patrici Hernández

Tatiana D. Matthews

AGNÈS MOYA

Vaig estudiar magisteri a la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant nou anys he estat representant municipal de tres escoles de primària de Ciutat Vella. Vaig ser membre del Consell Escolar de Districte de Ciutat Vella com a representant d'escoles bressol. He estat directora d'una escola bressol al barri del Raval i actualment treballa com a educadora a l'escola bressol municipal Puigmal, a Ciutat Vella.

Fa molts anys que estudio i cerco informació sobre què és i què s'ha de fer amb un infant petit, ja que quan vaig estudiar aquests infants eren uns grans desconeguts en el camp de l'educació.

Per a tu, un INFANT DE DOS ANYS...

...quin color és? L'arc de Sant Martí

...quin fruit és? La macedònia

...quin dia

de la setmana és? Dijous

...quina estació

de l'any és? L'energia del sol, l'estiu

...quin sentiment és? La veritat i la llibertat

Com explicaries el que és

un infant de dos anys a un

ésser vingut d'una altra

galàxia?

Un baixet ésser humà; segur que sintonitzaria amb ell

Un llibre infantil: Qualsevol que m'ajudi a apropar-me a un nen o a una nena

Una pel·lícula infantil: E.T.

Un personatge: L'Epí i el Blas

JORNADES PEC 2000

UN PAS

ENDAVANT

Octubre va ser el mes més PEC del 2000. Després de tota una primera fase de reflexió teòrica des de mitjans del 1999, en què es va dur a terme un diagnòstic de la situació a la ciutat i es van plantejar les línies a desenvolupar, ha estat el torn de definir les estratègies per dur-les a la pràctica. Per tal de posar en comú les primeres passes, i amb aquestes les mancances, les troballes i les bones experiències, els dies 24 i 25 d'octubre van tenir lloc les primeres Jornades del PEC, centrades en la reflexió entorn de *L'educació en valors per al segle XXI: la responsabilitat, l'autonomia i el respecte.*

El Projecte Educatiu de Ciutat és una iniciativa ciutadana que pretén aconseguir l'ideal de la ciutat educadora; és a dir, que a través de projectes d'iniciativa molt diversa —associacions, centres cívics, casals, ludoteques, centres de recursos pedagògics, centres educatius, serveis dels districtes i tota mena d'entitats i institucions ciutadanes— la ciutat s'involucri en l'educació global de la ciutadania. Les accions que s'hi defineixen van encaminades a obtenir millores o canvis en els coneixements, hàbits i valors de les persones, pel que fa a la participació comunitària, a la igualtat d'oportunitats, la formació al llarg de tota la vida, l'educació en la sostenibilitat i la qualitat de vida i l'accés al coneixement, a la convivència i al dret a una educació de qualitat per a tota la ciutadania.

Tanmateix, dur a la pràctica aquesta idea complexa és una tasca que tot sovint realitzen les diverses entitats i els agents socials en una certa solitud. La iniciativa de dur a terme les Jornades PEC 2000 va obrir l'oportunitat de compartir l'experiència quotidiana en els diversos terrenys i, paral·lelament, prendre el pols d'aquest gran projecte ciutadà.

Per tal de donar marc a la trobada, el catedràtic d'institut i Premi Nacional d'Assaig, José Antonio Marina, va fer la conferència inaugural, en què va desenvolupar diverses idees sobre les societats intel·ligents i la importància de la participació de tota la ciutadania en l'educació dels seus membres. També va parlar en aquest sentit Amparo Tomé, directora del Projecte d'Educació en Valors de l'Institut d'Educació.

Després de la presentació del Projecte a càrrec del Consell Directiu, les jornades es van organitzar en grups de treball temàtics, en els quals es van presentar diverses experiències i es va dur a terme una reflexió parcial que, al final de les jornades, es va poder posar en comú per construir un cos de conclusions que es publicarà properament juntament amb altra documentació. Recollim ara, de manera sintètica, les reflexions més globals.

—De manera general, les entitats van manifestar acord sobre la quantitat de feina feta en els primers mesos d'arrencada del PEC. Ja hi ha un gran nombre de projectes en marxa —només a les Jornades se'n van presentar més de 130—,

fet que dibuixa el perfil d'implicació de la ciutadania en l'educació i en la construcció d'una societat de futur.

—També en aquest sentit, destaca el fet que l'element transversal comú a tots els projectes presentats és la participació, que afavoreix la creació de xarxes de relació i d'intercanvi i permet que siguin projectes compartits. La cultura de la participació també es considera clau per aconseguir l'èxit escolar, ja que només des de la participació de l'entorn l'escola pot assumir la diversitat.

—La majoria de les experiències presentades potencien el valor de l'autonomia lligat al concepte de responsabilitat.

—Molts dels projectes es centren en el replantejament i la potenciació del respecte en tres sentits ben diferenciats:

—Cap als altres: experiències que ajuden a repensar el valor del respecte entre familiars i iguals.

—Cap a l'entorn: projectes per formar la ciutadania en l'ús sostenible dels recursos i promoure un ecosistema urbà integrat que millori la qualitat de vida de les persones.

—Cap a un/a mateix/a: iniciatives que intenten crear estils de vida saludables a partir d'activitats que millorin el coneixement personal i desenvolupin l'autoestima.

—Bona part dels projectes plantegen la necessitat de capacitat de persones i disponibilitat d'espais per tal d'anar assolint progressivament el domini de l'entorn i afavorir així l'accessibilitat als recursos, serveis, espais, grups de persones, institucions, informació...

—Tots els projectes coincideixen en la visibilització dels col·lectius menys legitimats, partint d'estratègies vinculades a la quotidianitat.

—El plantejament inclusiu de la diferència és un dels trets coincidents en el conjunt d'iniciatives presentades. Independentment de les diferències de contingut i de format, tots els projectes tendeixen a plantejar la incorporació de la diversitat i no a fer-ne tractaments específics.

L'any 2000 les jornades van estar centrades en l'educació en valors per al segle XXI: la responsabilitat, l'autonomia i el respecte. Va ser una manera d'orientar el debat i de recollir les experiències realitzades en aquest sentit. No

obstant això, l'èxit de participació —més de 500 persones— i la gran quantitat de projectes presentats —més de 130— ens emplacen a una nova trobada la tardor vinent, enfocada, aquest cop, cap a un eix temàtic diferent que enriqueixi les perspectives d'anàlisi. Mentrestant, és necessari mantenir reunions sectorials que permetin aprofundir en la reflexió sobre els projectes i la seva coordinació.

Cal buscar la confluència i les sinèrgies als barris i als districtes, tot agrupant centres educatius, agents educatius i socials de la comunitat i totes les persones que vulguin treballar i participar en projectes amb esforços compartits. Fins ara, les experiències comunitàries de barris que s'han donat en el marc del PEC ens diuen que si tenim la capacitat de vertebrar la pràctica i la reflexió en el territori més proper aconseguirem una participació més gran i avenços tangibles en les propostes.

És important aconseguir que els projectes siguin cada vegada més innovadors i que produeixin canvis reals en la ciutadania, siguin petits o grans. Només aquesta pluja fina, constant i que va calant, podrà madurar en la concreció de les línies dibuixades pel Projecte Educatiu de Ciutat.

Oficina del Projecte Educatiu de Ciutat
rvilaroca@mail.bcn.es

Podeu consultar els projectes
a www.bcn.es/IMEB/pec

«És important aconseguir que els projectes siguin cada vegada més innovadors i que produeixin canvis reals en la ciutadania, siguin petits o grans»

PER CONÈIXER LA CIUTAT, UTILITZEM EL TRANSPORT PÚBLIC

El 1993 començà la campanya «Per conèixer la ciutat, utilitzem el transport públic», producte de la col·laboració entre Transports Metropolitans de Barcelona, Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta campanya vol fomentar els hàbits d'utilització i ús correcte, entre infants i joves, del transport públic i promoure'n l'ús com a mitjà de desplaçament en les sortides de grups escolars.

L'adhesió dels centres escolars a aquesta campanya implica un compromís educatiu per tal que infants i joves arribin a:

- utilitzar sempre que sigui possible el transport públic, considerant, entre altres coses, el seu menor impacte en el medi ambient i la contribució a la solució del problema de la generalització del trànsit rodat;
- respectar els altres usuaris del transport públic, els vehicles, les instal·lacions i el mobiliari i valorar negativament les activitats que siguin perilloses;
- prendre consciència de la importància econòmica, dels costos de manteniment i ampliació de la xarxa de transport públic i de la necessitat d'adquirir el bitllet o utilitzar la targeta en tots els viatges.

Els centres escolars adherits a aquesta campanya disposen de material de suport per treballar el contingut educatiu de la campanya i d'una credencial per obtenir les targetes especials (targeta escolar T-E, de dos viatges, per a la utilització del transport públic en les sortides

de grups) amb un preu reduït.

El maig de 1995 es publicà l'estudi *Encuesta de movilidad escolar en Barcelona ciudad - Encuesta a escolares de EGB, BUP y COU*, realitzat per Transports de Barcelona SA i Ferrocarril Metropolità de Barcelona SA. Un dels objectius d'aquesta cerca era conèixer quins hàbits de respecte al transport públic tenien els escolars barcelonins. El 1996, l'Institut Municipal d'Educació i Transports de Barcelona SA realitza un altre estudi que analitza el comportament i la creació d'hàbits dels escolars usuaris de la T-E i ho compara amb els resultats de l'estudi de l'any anterior. En l'estudi del 1996 es mostra que la campanya «Per conèixer la ciutat, utilitzem el transport públic» ha servit per promoure entre el usuari del transport públic:

- L'augment de la valoració de la necessitat d'emprar qualsevol de les targetes disponibles per viatjar en transport públic i de la consideració d'aquest com una entitat pública en el manteniment de la qual tothom ha de participar. Aquestes apreciacions es donen principalment entre els i les joves dels districtes de menor renda per càpita disponible.
- Un augment de les actituds de prevenció del risc i de seguretat en l'ús del transport públic.
- L'increment de la consciència de la necessitat de participar en el manteniment de les instal·lacions del transport públic (com, per exemple, no embrutar).
- Una millora dels hàbits de relació amb les altres persones usuàries del transport públic (com, per exemple, cedir el seient).

«Els centres escolars adherits a aquesta campanya disposen de material de suport per treballar el contingut educatiu de la campanya i d'una credencial per obtenir les targetes especials»

· Una major preocupació mediambiental, en associar l'ús del transport públic amb la millora del medi ambient.

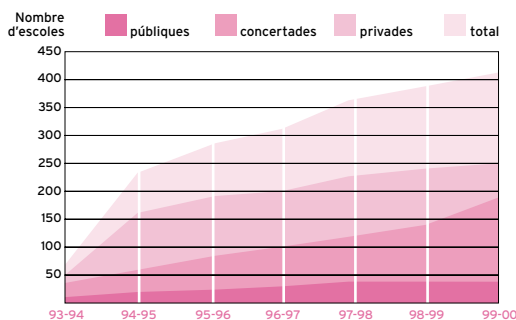
Al llarg d'aquests set cursos escolars de campanya s'ha produït un augment constant d'escoles adherides.

Com a conseqüència d'aquest augment del nombre d'escoles adherides es produeix també un increment del de T-E venudes.

Pel que fa a les etapes educatives i les titularitats dels centres adherits a la campanya, el nombre d'escoles de primària i de secundària és, en el curs escolar 1999-2000, quasi idèntic, en termes absoluts. En termes relatius, referit al nombre total d'escoles de diferent titularitat i etapes educatives, hi predominen, però, les escoles públiques, i dins d'aquestes, les d'educació secundària. L'increment d'escoles adherides a la campanya, al llarg d'aquests set anys, s'ha produït sobretot en l'escola pública (gràfic).

Esteve Barandica

Programa de coneixement de la ciutat
ebarandica@mail.bcn.es

TRADICIÓ DE TREBALL DE COOPERACIÓ ENTRE ELS CENTRES DOCENTS

EL CAS DE LA COORDINACIÓ DE PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA A HORTA-GUINARDÓ

La trajectòria de col·laboració entre els centres públics de primària d'Horta-Guinardó es remunta als anys setanta, encaminada inicialment a reivindicar la construcció d'edificis escolars i a vetllar per la formació permanent d el professorat, compartint problemàtiques i buscant mitjans per resoldre-les conjuntament. Al mateix temps, les direccions de les escoles de la «Zona de Matriculació» enguagen una dinàmica de treball conjunt sobre matriculació, distribució d'alumnat, ràtios, manteniment d'edificis, etc. El nombre de centres que treballen plegats es va ampliant i es constitueix la Coordinadora d'Escoles Públiques d'Horta-Guinardó.

Aquesta pràctica de treball en comú ha mantingut la relació i cooperació entre els centres, de manera que forma part de la vida de les escoles. Així mateix, quan s'escau compten amb el suport i la col·laboració del Districte i els serveis educatius.

COORDINACIÓ PRIMÀRIA SECUNDÀRIA. UN EXEMPLE CONCRET

Amb aquest marc de fons, quan sorgeixen els neguits per l'aplicació del nou sistema educatiu, es posa en funcionament el recurs de la col·laboració.

El curs 1994-95, un any abans de la generalització de la Reforma, es va fer una primera reunió de direccions de primària i secundària, EAP i CRP per compartir les inquietuds que el nou sistema educatiu suscitava.

Durant el curs 1995-96 comença una coordinació dels centres públics de primària, secundària i EAP que preparen un protocol per facilitar el traspàs de l'alumnat i la informació a les famílies. A partir d'aquest moment els ritmes i nivells de coordinació dels centres dels quatre itineraris de la Zona es diversifiquen.

L'itinerari que més ha avançat en aquesta coordinació ha estat el de l'Alt Guinardó, on des del curs 1995-96 s'organitzen conjuntament les jornades d'informació de l'oferta educativa dels centres de secundària als pares i mares de l'alumnat de primària i es realitza el traspàs dels tutors i tutores de primària a secundària. El 1996-97, curs de la generalització de l'ESO, s'amplia la coordinació al terreny

curricular establint lligams en les àrees d'anglès, llengua, ciències socials, ciències naturals i matemàtiques. Per això, quan diverses universitats i moviments de mestres es proposen iniciar una recerca sobre la coordinació entre centres de primària i secundària, i consulten el CRP, se'ls adreça als centres de la zona de l'Alt Guinardó per aquesta experiència de dos cursos de treball conjunt. (1)

Durant el curs 1997-98 s'inicia la participació en el projecte «Recerca sobre la coordinació entre els centres de primària i secundària», coordinat per Pere Darder de la UAB. Es treba-

llen els següents temes: informació sobre l'alumnat, aspectes del projecte educatiu, relació amb les famílies, tutoria, gestió i aspectes relacionats amb les àrees curriculars, algunes de les quals es proposen un programa de treball concret i sol·liciten el reconeixement com a grup de treball en el marc del Pla de Formació de Zona (PFZ). El curs 1998-99 funciona el Grup de Treball de l'àrea d'anglès; el curs 1999-2000, el d'anglès, llengua i ciències de la naturalesa, i per al curs 2000-2001 està previst que funcionin els grups d'anglès, llengua, música, i visual i plàstica.

El camí recorregut en l'aproximació dels projectes educatius de primària i secundària és considerable i molt positiu.

PAPER DEL CRP

En una zona on els processos cooperatius estan prou arrelats, el protagonisme d'aquest treball conjunt correspon al professorat. En aquest context, el CRP té el paper de recollir, promoure, estendre i enllaçar iniciatives, propostes, suggeriments i inquietuds que emergeixen del professorat, i de crear situacions, estímuls i necessitats que suscitin respostes útils i satisfactòries; aprofitar la capacitat organitzativa i d'infraestructura per facilitar la feina de convocatòria, de difusió de resultats i manteniment del caliu, tasques que aporten estabilitat al col·lectiu. L'alt nivell de relació entre els centres fa que de vegades es donin activitats de cooperació entre ells mateixos o bé es plantegin propostes d'envergadura, com la Coordinadora d'escoles 3-12 d'Horta-Guinardó, iniciada el curs passat.

El CRP participa de la dinàmica de la Zona proporcionant els mitjans necessaris per tal de mantenir, millorar i fer créixer la complexa xarxa cooperativa construïda entre tots. ■

CRP Horta-Guinardó
a8901115@serveis.xtec.es

1. Pere Darder i altres. «Recerca sobre la coordinació entre centres de primària i secundària». *Informe de progrés (1998)*. Associació de Mestres Rosa Sensat, 1999.

LES COMISSIONS SOCIALS A NOU BARRIS

ELS SERVEIS AL SERVEI DELS INFANTS

Des de fa aproximadament cinc anys, s'han constituït a la gran majoria de centres educatius del districte de Nou Barris les anomenades comissions socials. La seva gènesi ha estat molt diversa, ja que no són fruit d'una directriu administrativa, sinó del bon criteri de diversos professionals, tant de l'escola com d'altres sectors, que a l'hora d'abordar la realitat s'han dotat d'aquest instrument per tal d'avançar en el tractament educatiu dels infants des d'una perspectiva globalitzadora i integradora.

En el curs escolar 1995-1996 sorgeixen les primeres comissions socials a algunes de les escoles de Nou Barris. A partir de la detecció de problemàtiques de risc per part de certs alumnes i de la necessitat de treballar conjuntament les respostes des d'un marc d'anàlisi i discussió socioeducatiu, i no des d'una perspectiva disciplinària i/o assistencialista, sorgeixen en certs centres els primers contactes entre els equips directius escolars, els serveis socials i, depenent del centre, els professionals de l'EAP i el Programa d'Educació Compensatòria, per tal d'establir un espai de treball comú on tractar aquelles problemàtiques individuals dels infants que s'hagin detectat, ja sigui a través de l'escola o de qualsevol dels altres agents intervinents.

El nen o nena passa a ser el centre de la intervenció, i des dels diversos serveis s'han d'articular les respostes adequades per tal d'assolir millores perceptibles en el seu desenvolupament personal, i no com en altres models, on la institució és el melic del món i és el client/usuari qui s'ha d'ajustar a uns itineraris que sovint sobrepassen les seves pròpies capacitats funcionals.

El treball d'aquests anys també ha comportat que en alguns dels centres s'hagin començat a abordar projectes de caire grupal, en coincidir aspectes comuns en moltes de les problemàtiques individuals analitzades. Temes com les dificultats d'aprenentatge, la manca de motivació o la prevenció de situacions de risc en la sexualitat s'han treballat d'aquesta manera.

LA JORNADA

Fruit d'aquesta feina i de la necessitat de compartir-la i avaluar-la, va sorgir la idea de celebrar una jornada de reflexió i debat. Aquesta va tenir lloc el passat mes de juny i per organitzar-la es va formar una comissió composta per una directora de primària, un director de secundària, una directora de centre de serveis socials, la inspecció educativa, el tècnic d'educació del districte i el Centre de Recursos Pedagògics. La jornada va comptar amb la presència de més de cent professionals dels diversos sectors i va ser valorada com a reeixida, tant pel que fa a l'assistència com quant a continguts i a participació.

«Les comissions socials estan esdevenint un plus de qualitat per als centres que en disposen.»

Abans de la celebració de les jornades, es va elaborar un qüestionari que es va fer arribar als diversos centres amb presència de comissió social per tenir un primer material que servís per conèixer la situació, des de la perspectiva dels professionals implicats en el tema. Era la primera vegada que hi havia un recull sistemàtic d'informació de l'activitat generada per les diverses comissions socials en aquests anys. Algunes de les conclusions que es van extreure de l'anàlisi de les respostes van ser:

— Quant a la seva creació, les comissions socials, en la seva majoria, neixen per donar resposta a una problemàtica social existent i/o per la necessitat de coordinació entre els diversos serveis.

— La iniciativa en un primer moment la prenen els directius escolars i l'EAP, si bé posteriorment són els serveis socials i els mestres de compensatòria

qui impulsen la seva generalització.

— Les propostes inicials de treball es basen, majoritàriament, en aspectes procedimentals, tals com la necessitat de compartir informació sobre les respectives competències, les diverses metodologies, les possibilitats de coordinació, etc.

— Quant al funcionament quotidià, cal destacar:

- Els aspectes formals (ordre del dia, document de constitució...) són valorats com a importants i tenen un grau d'implantació força elevat.

- Les estructures de les comissions són molt diverses. En general, no obstant això, destaca la presència dels directius escolars, els serveis socials i l'EAP, com a membres permanents, juntament, en d'altres casos, amb professors, mestres d'educació especial, psicopedagogs i mestres de compensatòria. Com a membres esporàdics, hi destaquen serveis especialitzats com els Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) i el Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil (CSMIJ).

- Les funcions més valorades es basen en la coordinació d'actuacions, i destaca també l'establiment de mecanismes o criteris, les de tipus informatiu i les de tipus executiu.

- La relació entre els membres de les comissions socials i la resta de professionals funciona molt bé quant a recollida d'informació, detecció de casos, etc., però encara hi ha dificultats en la implementació d'alguns dels acords.

— En la valoració dels resultats, la puntuació més alta l'obté la millora dels processos, i a continuació, la satisfacció dels agents, el rendiment de les actuacions i l'increment de recursos.

— Quant a sistemes de programació i avaluació, per ordre d'implantació, s'hi citen l'existència de plans de treball, les avaluacions i les memòries descriptives.

— Les propostes de millora que s'expliciten fan referència als circuits d'informació, a la sistematització de certes tasques, al compromís de canvi i a un augment dels recursos, entre d'altres.

EL FUTUR

Una part de la jornada es va dedicar a compartir les múltiples experiències en diferents grups de treball. D'aquestes valoracions van sortir algunes de les línies mestres de cap a on han d'evolucionar les comissions socials els propers anys.

Cal destacar, en primer lloc, la valoració positiva que, gairebé unànimement, es feia de les comissions socials. Amb elements crítics, però reconeixent en tot moment la necessitat de la seva implantació i desenvolupament; o sigui, en un posicionament clar de creixement.

També es va destacar la necessitat d'ampliar l'acció socioeducativa a nivells grupals i comunitaris, a banda de l'estrictament individualitzat. En aquest sentit s'apuntava, també, la conveniència de la incorporació a les comissions socials d'altres sectors encara no presents, com els equips de salut dels districtes. Es valoren com a molt positives les experiències de coordinació de diverses comissions socials en determinades zones del districte, com és el cas de la Zona Nord o en el barri de Trinitat Nova, en el context del Pla Comunitari del barri.

«El nen o nena passa a ser el centre de la intervenció, i no com en altres models, on la institució és el melic del món.»

Un debat important va ser en quin tipus de centres s'haurien de crear noves comissions socials. Fins ara, a Nou Barris aquesta experiència només s'ha donat en centres públics. S'ha d'estendre també als centres concertats? Hi ha prou recursos per fer-ho? Cal en totes les escoles públiques l'existència de comissions socials? El fet de tenir comissió social pot estigmatitzar un centre? Les conclusions apuntaven a la necessitat de creació de comissions socials en tots els centres educatius en què ho aconsellin les seves pròpies dinàmiques, independentment que siguin públiques o concertades, encara que es constaten les dificultats d'intervenció per part dels serveis socials en determinats centres concertats que no reconeixen l'existència de problemàtiques en el seu centre. Es valora que les comissions socials, nascudes com a mecanisme compensatori per pal·liar certes mancances, estan esdevenint un plus de qualitat per als centres que en disposen.

Per acabar, es va evidenciar la manca de regulació del funcionament de les comissions socials i que això comportava certs problemes (manca d'hores de dedicació establertes, existència de voluntarismes personals, etc.), i es va constatar la necessitat de l'existència d'un marc normatiu on es tractin les competències i funcions dels seus membres, entenen, alhora, que ha de ser una normativa flexible per poder afrontar amb garanties les modificacions i evolucions que pot tenir una iniciativa com aquesta. ■

Comissió organitzadora de la jornada «L'acció socioeducativa al centre escolar»

fbarreda@mail.bcn.es

CINEMA

Jaime Chávarri
Besos para todos

Besos para todos suposa una nova entrega d'un gènere que s'estila en el nostre país, però del qual encara no s'ha fet una anàlisi detinguda, la nostàlgica. Films com *El pájaro de la felicidad* o *Un tranvía a la malvarrosa* són representatius d'aquesta tendència. En *Besos para todos*, l'acció transcorre al Cadis dels seixanta, el del mític pub Pay-Pay, i junt amb les meravelloses localitzacions (una preciosa ciutat, una platja excel·lent), uns *belli ragazzi* escoltant el *24 mile ore* de Celentano, unes putes malparlades, una breu però inevitable al·lusió al règim franquista, la pretensió de fer que l'espectador senti nostàlgia i poc més, perquè si alguna cosa caracteritza el gènere és que deixa veure el seu estil clàssic i encotillat. El film no és audaç ni arriscat, sinó relaxant, suau, bell de llum (la llum incomparable de Cadis) i amb una banda sonora que emocionará els qui comparteixin generació. Per a aquests, sens dubte, el film és ideal. Per als altres, és recomanable, perquè, tot i no ser gran cosa, ja és millor que els films comercials americans. I com diu la meua mare, gaditana orgullosa de ser-ho: «Si tu madre tuviera una frutería, ¿compraría la fruta en la de la vecina?»

FITXA TÈCNICA:

Direcció: Jaime Chávarri.

Intèrprets: Emma Suárez, Eloy Azorín, Chusa Barbero.

Fotografia: Hans Burmann.

Guió: José Ángel Esteban i Carlos López.

España 2000

Pablo Martínez
emav@emav.com

ELS I LES QUE HEM ESCRIT EN AQUEST NÚMERO

Esteve Barandica. Institut d'Educació

Climent Giné. Universitat Ramon Llull

Comissió organitzadora de la jornada «L'acció socioeducativa al centre escolar»

CRP Horta- Guinardó

José González de Ibarra. CEIPM Tres Pins

Félix Martí. Centre UNESCO de Catalunya

Pablo Martínez. EMAV

Eva Martínez i Picó

Ester Molins. CEIPM Tres Pins

Agnès Moya. EBM Puigmal

Núria i Jaume. Escola l'Horitzó

Alumnat de primària i secundària de l'Escola l'Horitzó

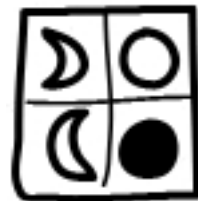
Lurdes i Conrad. AMPA Escola l'Horitzó

Anna i Núria. CEIPM Escola Casas

Alumnat de cicle superior de primària del CEIPM Escola Casas

Joaquim i Isa. AMPA del CEIPM Escola Casas

CONVOCATÒRIES

Lluna verda
Educació
en Valors

Tertúlia cafè: Les sexualitats en l'adolescència

Dijous, 25 de gener de 2001, a les 18 h a la Sala d'actes de l'Institut d'Educació. Pl. Espanya, 5. 08014 Barcelona

El Projecte d'Educació en Valors de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona, va presentar la primera trobada "Lluna Verda" de l'any 2001, en què es compartiren reflexions al voltant de les diferents sexualitats que trobem en el món adolescent. Ha estat un debat obert sobre la implicació dels diversos agents educatius que vivim de prop aquesta experiència. Per a conduir la tertúlia, vam comptar amb la presència de membres de l'Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes.

Tertúlia cafè: Adolescents socialment competents

Dijous, 22 de febrer de 2001, a les 18 h a la Sala d'actes de l'Institut d'Educació. Pl. Espanya, 5. 08014 Barcelona
Es prega confirmació al tel. : 93 402 36 63, abans del dia 16 de febrer

La següent Tertúlia cafè tractarà el tema "Adolescents socialment competents", on un grup de professorat de l'IES Miquel Tarradell de Barcelona ens explicarà com apliquen les tècniques de competència social amb un alumnat de segon i tercer d'ESO del seu centre.

BÚSTIA

En aquesta secció teniu un espai obert per tal que ens feu arribar les vostres opinions, suggeriments, visions, etc. sobre qualsevol tema vinculat al món de l'educació. Les vostres cartes han de tenir una extensió màxima de 20 línies de text, han d'anar signades i s'hi ha de consignar el número de DNI. Cal fer-les arribar a la secretaria de la revista per via postal (Pça. d'Espanya, 5. 08014 Barcelona), fax 93 402 36 01 o correu electrònic: phernandezc@mail.bcn.es
Barcelona Educació és la vostra revista: escriviu-la!

HEM LLEGIT

Informe sobre les APA/AMPA a Catalunya

La Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC) Ha publicat les conclusions d'un estudi sobre la situació de les APA/AMPA a Catalunya. El sondeig, realitzat per l'empresa Dympanel, es plantejava els següents objectius:

- Estructura, serveis i activitats ofertes per les APA de Catalunya.
- Participació dels pares i mares en les activitats de representació de l'APA.
- Relació de les APA amb el centre educatiu i entorn.
- Gestió econòmica.
- Nivell de federació i valoració de la FAPAC.

L'estudi, que va tenir el suport financer del Departament d'Ensenyament, es va fer durant els mesos de març i abril de 1999, sobre una mostra de 269 centres públics, del total de 2329 que existeixen a casa nostra. El procediment, segons Dympanel, va ser l'enviament d'una carta prèvia de la Generalitat, una entrevista telefònica als directors dels centres preseleccionats, l'enviament de formularis a les APA, i una entrevista personal amb el/la president/a.

L'informe de les conclusions reafirma la importància de les Associacions de Mares i Pares com a instrument de desenvolupament de la comunitat escolar i referència del moviment associatiu que va començar a les escoles públiques a finals de la dècada dels seixanta.

Com a principal punt feble s'assenyala la precarietat de la cultura de l'APA dins de les escoles, que depèn, quasi exclusivament, del voluntarisme de les persones i molt poc d'una estructura d'organització estable que en garanteixi la continuïtat.

Les principals conclusions

- Més d'un 95% dels centres públics educatius tenen una APA legalment constituïda. El grau d'afiliació de les famílies és d'un 90%.
- El 81% de les APA organitza activitats fora de l'horari lectiu per als alumnes.

-Un 28% organitza activitats formatives o lúdiques per a pares i mares.

-Molts dels serveis i activitats de les escoles públiques són possibles gràcies a la intervenció de l'APA. Cal que les administracions reconeguin aquesta realitat i donin el suport necessari per possibilitar que l'oferta sigui de qualitat.

-Les APA compleixen, també, una funció social. Com que són entitats sense ànim de lucre, reverteixen els superàvits en benefici de la mateixa escola, ja sigui per millorar els serveis o per compensar les desigualtats socials.

-L'enquesta mostra que el moviment de pares d'alumnes de l'ensenyament públic genera una activitat econòmica superior a 6000 milions de pessetes anuals, dels quals uns 1000 són reinvertits anualment en el finançament d'equipaments i de material per als centres.

-Només un 6% de les APA organitzen escoles de pares amb una mitjana d'assistència de 31 persones.

-Es detecta una baixa implicació del professorat en les activitats de l'APA fora de l'horari lectiu.

-En els casos en què hi ha pares o mares delegats de curs, només un 20% estan coordinats amb l'APA.

-En un moment de crisi dels valors socials, les APA són un moviment cívic que cal potenciar.

Aquestes són algunes de les principals conclusions d'aquest estudi que podem complementar amb unes preguntes encaminades a fer possible un major reconeixement i valoració de les APA:

Quants moviments associatius del nostre país apleguen més de 300.000 famílies?

Quantes federacions d'entitats de Catalunya apleguen més de 1250 associacions?

Tot plegat són elements de judici per poder reflexionar.

L'Eixample escolar.

Revista de les Associacions de pares i mares de les escoles públiques de l'Eixample

VULL REBRE BARCELONA EDUCACIÓ A CASA
BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ GRATUÏTA

Nom _____

Cognoms _____

Adreça i telèfon de contacte _____

Codi postal i població _____

Professió _____

Lloc de treball _____

Remeteu-la a:

Revista Barcelona Educació: Pl. Espanya, 5 08014 Barcelona

Fax: 93 402 36 01 e-mail: imebatencio@mail.bcn.es

"La finalitat de les dades personals sol·licitades serà oferir-li serveis de l'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona. Aquestes dades s'inclouran en un fitxer confidencial i estaran protegides d'acord amb el que estableix la Llei 5/1992, de 29 d'octubre, de regulació del tractament informatitzat de les dades de caràcter personal, quedant a la seva disposició per a consultar-les, modificar-les o cancel·lar-les"

PIDCES

**punt d'informació
i dinamització**

Centres
d'Ensenyament
Secundari Públics

Aquest curs els PIDCES s'han integrat en els centres d'una forma més activa i compromesa per tal de

- coordinar l'oferta cultural
  - promoure la representació dels joves
- dinamitzar la participació dels estudiants
- afavorir projectes culturals inter-instituts

AL TEU INSTITUT EN TENS UN!

Ajuntament de Barcelona